

Kl. 13.00–15.55

18.00–19.00

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 3 mars justerades.

§ 2 Anmälan om ersättare

Förste vice talmannen anmälde att *Torbjörn Björlund* (V) skulle tjänstgöra som ersättare för *Linda Snecker* (V) under tiden den 7 april–21 juni.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade att Vänsterpartiets riksdagsgrupp anmält *Torbjörn Björlund* som suppleant i justitieutskottet och utbildningsutskottet under *Linda Sneckers* ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 7 april–21 juni* till

suppleant i justitieutskottet

Torbjörn Björlund (V)

suppleant i utbildningsutskottet

Torbjörn Björlund (V)

§ 4 Utökning av antalet suppleanter

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter skulle utökas enligt följande:

från 27 till 28 i finansutskottet

från 23 till 24 i socialutskottet

Kammaren medgav dessa utökningar.

§ 5 Val av extra suppleanter

Val av extra suppleanter i finansutskottet och socialutskottet företogs.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleant i finansutskottet
Jessica Polfjärd (M)

suppleant i socialutskottet
Anette Åkesson (M)

§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:346

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:346 Patientens rätt att välja
av Lotta Finstorp (M)

Interpellationen kan tyvärr inte besvaras inom tidsfristen utan besvaras
av statsrådet Gabriel Wikström den 28 april.

Orsaken är redan inbokade resor och andra åtaganden.

Stockholm den 13 mars 2015

Socialdepartementet
Gabriel Wikström (S)

Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Interpellation 2014/15:375

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:375 Kostnaden för smutsiga sjukhus
av Karin Rågsjö (V)

Interpellationen kan tyvärr inte besvaras inom tidsfristen utan besvaras
av statsrådet Gabriel Wikström den 17 april.

Orsaken är redan inbokade resor och andra åtaganden.

Stockholm den 13 mars 2015

Socialdepartementet
Gabriel Wikström (S)

Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2014/15:FPM20 Förordning om handel med sälprodukter *KOM(2015) 45*
till miljö- och jordbruksutskottet

§ 8 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Näringsutskottets betänkanden

2014/15:NU10 Näringspolitik

2014/15:NU8 Riksrevisionens rapport om förvaltningen av regionala projektmedel

2014/15:NU11 Immaterialrättsliga frågor

Justitieutskottets betänkanden

2014/15:JuU14 Straffrättsliga frågor

2014/15:JuU15 Processrättsliga frågor

Finansutskottets betänkanden

2014/15:FiU27 Offentlig upphandling

2014/15:FiU25 Statlig förvaltning och statistikfrågor

2014/15:FiU26 Kommunala frågor

Skatteutskottets betänkande

2014/15:SkU19 Mervärdesskatt

Utbildningsutskottets betänkande

2014/15:UbU3 Möjligheter till fjärrundervisning

§ 9 Svar på interpellation 2014/15:330 om orimliga återbetalningskrav

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Wiwi-Anne Johansson har frågat mig vilka initiativ jag tänker ta för att förhindra att fler människor drabbas av absurda krav på återbetalning av försörjningsstöd och skatt när det är Försäkringskassan som har gjort fel.

Precis som Wiwi-Anne Johansson säger är det olyckligt att människor som redan befinner sig i en svår situation hamnar i ett än mer utsatt läge.

Jag har talat med Försäkringskassan och de medger att myndighetens interna riktlinjer om hur skatt ska dras i de fall då retroaktiva utbetalningar görs inte är tillräckligt tydliga. Detta har olyckligtvis inneburit att Försäkringskassan dragit för lite skatt i en del fall, vilket resulterat i restskatt hos Skatteverket.

Försäkringskassan har tagit kritiken på stort allvar. Myndigheten har redan nu påbörjat ett arbete med att vidta åtgärder för att förhindra att detta sker igen. Myndigheten har även varit i kontakt med ombuden, Skatteverket och kommunen för att hitta en så bra lösning som möjligt för dem som har drabbats.

Försäkringskassan har även informerat mig om att man kommer att se över de interna riktlinjerna om hur skatt ska dras i de fall när retroaktiva utbetalningar och andra löpande utbetalningar görs samtidigt. Försäkringskassan avser också att tydliggöra för handläggarna att de ska ta kontakt såväl skriftligt som muntligt med individen vid utbetalning av stora utbetalningar för att informera om skattemässiga konsekvenser.

Härutöver tänker Försäkringskassan utveckla sitt samarbete med Skatteverket och tillsammans med dem skapa generell information som kan skickas till de försäkrade i liknande fall.

Avslutningsvis kan jag konstatera att med de svar jag fått från Försäkringskassan gör jag bedömningen att några initiativ från min sida inte är nödvändigt.

Anf. 2 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! Tack så mycket, socialförsäkringsminister Annika Strandhäll!

Anledningen till att jag uppmärksammade den här situationen var säkert av samma anledning som många andra uppmärksammade den. Det var flera mediereportage om Gun Hamberg som blev skyldig att återbetala 40 000 kronor till Skatteverket. Det är ett orimligt stort belopp, när man har väntat i flera år på återbetalning och på att få rätt mot Försäkringskassan. Vi tycker ju båda här att det är orimligt. Så kan det inte vara.

Även Försäkringskassan och Skatteverket tyckte några dagar senare att det var orimligt. Däremot är jag inte lika säker som Annika Strandhäll på att saken nu kommer att lösas sig för alla, och det är faktiskt ganska många som drabbas. Det är inte bara en sak för Skatteverket och Försäkringskassan. Det handlar också om andra återbetalningskrav, och i många fall rör det sig inte alls om de summor som jag nämnde tidigare. För de personer som vi talar om är hundralappar stora pengar. Man får dessutom vänta i årtal på att få rätt.

Jag har varit i kontakt med bland annat Bräcke Diakoni som organiserar ett flertal personliga ombud. De kan beskriva hur situationen är för flera av dem som de är personliga ombud för. Vid en snabbenkät visade det sig att det runt om i länet finns ett fyrtiotal som har drabbats på liknande sätt, fast inte av så höga belopp.

För alla drabbade är, som sagt, hundralappar viktiga. En del går faktiskt också minus på att överklaga för att få rätt mot Försäkringskassan. Detta är fullständigt orimligt. Efter ett par år kan det komma som ett brev på posten återbetalningskrav när det gäller bostadsbidrag som i efterhand visade sig vara för stora.

Jag ifrågasätter om man verkligen kan kräva dessa pengar, och nu pratar vi alltså inte om Skatteverket. Jag hoppas att man där kan periodisera på ett bättre sätt, så att det inte blir kvarskatt på de pengar som har utbetalats.

Jag har fått olika exempel från Bräcke Diakoni. En kvinna fick under flera år vänta på ett beslut om sitt överklagande. Hon var tvungen att skjuta upp tandvård, glasögon som hon så väl behövde och hon blev – vi pratar alltså om bräckliga människor som redan är sjuka – kraftigt psykiskt försämrade och fick diagnosen posttraumatisk stress, detta relaterat till att hon överklagade ett redan undermåligt beslut av Försäkringskassan.

Det räcker inte med att lita på att Försäkringskassan och Skatteverket gör upp om detta. Det behövs andra åtgärder. Jag kan i dag inte exakt säga vad det är som krävs. Men jag skulle gärna vilja veta om socialförsäkringsminister Annika Strandhäll anser det vara rimligt att helt slopa återbetalningskravet när det till exempel gäller bostadsbidrag i de fall där den enskilde har gjort helt rätt.

Anf. 3 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är naturligtvis väldigt tragiskt när det händer sådant här. I det aktuella fallet var det en kvinna som hade överklagat ett beslut och där överklagandet hade bifallits. När man har vunnit striden blir det extra olyckligt att få restskatt. Det är väldigt viktigt att se till att detta inte händer igen. Det är naturligtvis också väldigt olyckligt för dem som har fått för mycket i bostadsbidrag och måste betala tillbaka.

Man måste nog se Försäkringskassan som en helhet. Det är oacceptabelt när det sker fel, och det finns ingen ursäkt för det. Samtidigt måste man vara medveten om att det har varit en väldigt pressad arbetssituation på Försäkringskassan. Att försöka förbättra arbetsmiljön för de anställda tror jag kan vara en viktig del i att förebygga att det begås fel. Även om fel alltid är oacceptabla tror jag att det är lättare att fel begås i en miljö där personalen har en stor arbetsbörda med många fall per person och själv riskerar att gå in i väggen och bli sjukskriven.

Som ministern tydliggör ska i fortsättningen information ges både skriftligt och muntligt. Förutsättningen för det är att arbetsmiljön är rimlig så att man har tid att göra det. Jag tror att det blir ett viktigt arbete framöver att se till att arbetsmiljön blir rimligare.

Förhoppningsvis ska det inte finnas lika många fall som man behöver överklaga. Dels måste allt gå rätt till, dels måste det bli en rimligare situation framför allt för dem som är sjuka. Det måste vara lättare att kunna vara sjukskriven när man verkligen är sjuk och inte bli utförsäkrad för att en viss tid har uppnåtts. I så fall ska det handla om att man blivit frisk, och då är det rehabilitering som ska till. Det handlar inte om att kasta ut folk ur försäkringen.

Även om man slår fast att det är oacceptabla fel som har begåtts måste man samtidigt se till att det inte händer igen. Dessutom måste man se till att arbetsmiljön för personalen blir rimligare och att fler kan få rätt från början så att de inte behöver överklaga. Det ska finnas rimligare regler. Det sammantaget tror jag kan göra att det blir färre sådana tragiska fall som vi sett.

Vi får inte heller glömma att det är en stor tragedi för dem som blivit utförsäkrade. Även om allt gått till enligt regelverket är det en fruktansvärd situation att vara allvarligt sjuk och utförsäkrad, kanske tvingas vända sig till socialtjänsten och i bästa fall få försörjningsstöd alternativt leva på sin familj. Det kan leda till en ekonomiskt hårt pressad situation.

Min förhoppning är att man ser över situationen i hela Försäkringskassan. Jag hoppas att vi får igenom vår budget så att vi kan göra de förändringar som behövs. Tyvärr föll ju vår budget, och då föll också våra förslag om att förbättra villkoren inom Försäkringskassan. Jag hoppas att vi kan besluta om det så att det kan börja gå åt rätt håll.

Anf. 4 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Det är helt riktigt som Wiwi-Anne Johansson säger, att för de människor vi här talar om spelar hundralappar och kanske även femtilappar roll. Jag är fullt införstådd med det. Det är oerhört olyckligt när sådana situationer uppstår.

Det jag i mitt svar fokuserat på är det som Wiwi-Anne Johansson pekar på i interpellationen och som kopplar till inslagen i de explicita fallen. Utifrån det har jag som sagt varit i kontakt med Försäkringskassan, som meddelat att de i det här fallet uppenbart gjort fel och nu har för avsikt att försöka rätta till det. Som jag sa inledningsvis har Försäkringskassan också varit i kontakt med ombuden och med dem diskuterat de enskilda fallen för att se hur de ska kunna hitta kloka och bra lösningar för de enskilda individer som drabbats. Försäkringskassan har också informerat dem om möjligheten att begära skadestånd hos Försäkringskassan. Dessutom har de varit i kontakt med kommunen för att undersöka möjligheten att i det här fallet återbetala medlen till den försäkrade så att skatteskulden i sig kan regleras.

Däremot är det för mig nya uppgifter som Wiwi-Anne Johansson hänvisar till beträffande Bräcke Diakoni, att det finns fler fall. Den uppgift som jag fått från Försäkringskassan är att det här är väldigt sällsynt. Jag kommer naturligtvis att följa upp detta ytterligare, liksom de åtgärder som Försäkringskassan sagt att de vidtagit och har för avsikt att vidta. Jag kommer inte att luta mig tillbaka utan följa upp det noggrant.

När det gäller det som Wiwi-Anne Johansson pekar på beträffande bostadsbidrag och felaktiga utbetalningar kommer vi inom kort att skicka den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen på remiss. Där finns bland annat ett förslag om införande av så kallad e-inkomst. Försäkringskassan uppger att det skulle förenkla för dem så att de kunde göra mer korrekta utbetalningar och minska den här typen av fel. Det kommer vi att följa, och naturligtvis kommer vi att ta del av de remissvar som vi får på utredningen.

Jag vill peka på det som Hillevi Larsson för fram om situationen för Försäkringskassans anställda. Vi måste givetvis se till att myndigheten har de bästa förutsättningarna att kunna göra sitt arbete så korrekt och noggrant som en myndighet måste göra. Vi vet att Försäkringskassan har en ganska ansträngd situation, inte minst med tanke på den ökade ohälsan. Det gör att de fokuserar mycket av sina resurser på till exempel utbetalningar av sjukpenning.

Jag hoppas att Wiwi-Anne Johansson trots allt kan känna tillförsikt i att vi från regeringens sida tar den här frågan på största allvar.

Anf. 5 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! Rubriken på min interpellation var *Orimliga återbetalningskrav*. Jag tog min utgångspunkt i ett specifikt fall, men det är inte det specifika fallet vi behandlar i riksdagen. Det sköts på annat håll.

Jag tror säkert att Försäkringskassan och Skatteverket ordnar upp det med just den personen eftersom det fått stor uppmärksamhet i medierna. Men det kan inte vara så att det bara är de fall som får stor uppmärksamhet medialt som kommer att åtgärdas.

Det har mycket riktigt kommit nya uppgifter. Efter det att jag hade ställt min interpellation fick jag ett flertal mejl från personliga ombud som vittnar om svårigheterna. De frågar sig om de verkligen ska hjälpa sina uppdragsgivare med att överklaga Försäkringskassans beslut när det dels är risk för att det hela drar ut på tiden, dels finns risk för återbetalningskrav. Då behöver det inte handla om återbetalningskrav i storleksordningen 40 000 kronor. Det räcker med några enstaka tusenlappar för att situationen ska bli katastrofal för dessa personer.

Vi vet att det är fråga om människor som redan från början är mycket sköra, som ofta har haft sjukersättning eller vägras få det. Det är klart att flera saker behöver ändras. Vi har orimligt hårda krav för att få sjukersättning. Det var den tidigare borgerliga regeringen som införde det systemet. Hillevi Larsson tog upp att det redan finns utförsäkrade och vad som händer med dem. Det handlar om människor med mycket små marginaler. Det är också människor som ofta har en psykiatrisk funktionsnedsättning och därför inte klarar av den väntan det innebär. Jag vet flera exempel på människor som har skuldsanering som uppskjuts och som lever på försörjningsstöd. Det handlar om att ta tag i helhetsbilden.

Också jag tycker att det är viktigt att Försäkringskassan har en bra arbetsmiljö – det ska helst alla ha – så att de kan fatta rimliga beslut. Men det handlar inte bara om att ha en rimlig arbetsmiljö för att kunna fatta beslut. Vi måste dessutom ha regler som gör att besluten blir bra för den enskilda individen.

Jag tror mig förstå att Annika Strandhäll kommer att titta vidare på det här, för det rör som sagt inte bara några enstaka mediala fall. De uppgifter jag har fått, att det finns ett fyrtiotal fall som personliga ombud känner till, kan säkert verifieras. Det är fall i annan storleksordning, men det är dags att också ta tag i dem. Det handlar inte alltid om att Skatteverket tagit ut en engångsskatt, utan det handlar om att återbetalningskraven blir orimliga. Det finns domar som gör det möjligt att inte ha så hårda återbetalningskrav, till exempel när det gäller bostadsbidraget.

Det finns alltså all anledning att se över frågan. Jag hoppas få en försäkran om att så kommer att ske och att man inte slår sig till ro med att Skatteverket och Försäkringskassan kommer att ordna det. Det tror jag att de kommer att göra i vissa fall, men det måste nog även till lite andra förändringar.

Anf. 6 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag tyckte att det lät väldigt hoppigivande med e-inkomst som ett sätt att se till att det blir mer korrekta beräkningar. Hur man beräknar inkomst är ett problem inom flera myndigheter. Ibland finns det en eftersläpning också. Man kanske till och med ser två år tillbaka i tiden, och så kan inkomsten ha förändrats. Det här ställer till det. Folk får inte tillräckliga ersättningar som de kan leva på, men man kan även bli återbetalningsskyldig i efterhand om det går snett. Jag tror att detta är viktigt.

Sedan måste vi få bättre samordning mellan myndigheterna. Det säger också Annika Strandhäll. Det måste bli ett bättre samarbete mellan Försäkringskassan och Skatteverket, för det är där en stor del av problemet har uppstått. Om då Skatteverket har möjlighet att se till att det blir rätt från början ligger det i allas intresse att Skatteverket också blandas in redan från början. Det är lättare att förebygga än att komma in när skadan är skedd, och därför ska man såklart så långt som möjligt arbeta förebyggande.

Inte minst gäller det att försöka hjälpa de personer som drabbats väldigt hårt. Man överklagar ett mål och vinner, och så slutar det med att man får restskatt. Det är orimligt. De personerna måste man om möjligt hjälpa. Men det allra viktigaste tror jag är att förebygga att fler hamnar i den här knipen. Då gäller det att jobba långsiktigt.

Anf. 7 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Wiwi-Anne Johansson och jag är nog väldigt överens ändå när det handlar om det specifika fall som vi har utgått från i vårt svar till Wiwi-Anne Johansson och de personer och det inslag som det gällde. Jag tror att det kommer att gynna både dem och andra personer att man får ett utökat samarbete i de här frågorna mellan Skatteverket och Försäkringskassan. Jag har också i mina samtal med Försäkringskassan upplevt att man tar de här situationerna på största allvar.

Naturligtvis måste det pågå ett ständigt förbättringsarbete för att i så stor utsträckning det någonsin är möjligt säkerställa att människor inte kommer i kläm eller faller mellan stolarna. Det åligger naturligtvis mig som minister att hela tiden följa detta och ha en kontinuerlig dialog med Försäkringskassan och andra intressenter kring hur vi åstadkommer det här i så stor utsträckning som möjligt.

När det gäller frågan om sjukförsäkringen, som Wiwi-Anne Johansson snuddade vid, kan jag säga att vi har varit väldigt tydliga med att vår ambition är att tillskapa en mänsklig sjukförsäkring. Det innebär att människor ska kunna känna trygghet såväl ekonomiskt som i fråga om att vid sjukdom få stöd att komma tillbaka till hälsa och arbete. Det är min uppgift och den här regeringens absoluta ambition att åstadkomma detta under den här mandatperioden.

Inom kort kommer vi att remittera Parlamentariska socialförsäkringsutredningen, där det finns flera intressanta delar. Det handlar om hur vi kan få en förbättrad sjukförsäkring, men också om e-inkomst, som jag berörde tidigare och som jag tror kan förbättra inte minst möjligheterna för Försäkringskassan att göra korrekta utbetalningar. Jag ser fram emot att få remittera utredningen och förhoppningsvis också så småningom få genomföra en del av de förslag som finns i den.

Anf. 8 WIWI-ANNE JOHANSSON (V):

Herr talman! Jag tror inte att vi har någon avgrundsskillnad mellan oss när det gäller hur vi vill att de här personerna ska få bäst hjälp. Men som en av dem som satt i Socialförsäkringsutredningen under två och ett halvt år av dess fyra och ett halvt år långa historia kan jag säga att jag inte tror att e-inkomst kommer att förändra just det här. E-inkomst kommer att vara bra på många olika sätt om det genomförs, men vad vi pratar om här är till exempel människor som under tiden då de överklagar Försäkringskassans

beslut lever på försörjningsstöd. Det handlar inte om att man plötsligt har fått en jättehög inkomst eller en höjd inkomst över huvud taget. Det handlar om människor som överklagar beslut, till exempel för att de inte fått sjukersättning, och står helt utan försörjning. Då får de försörjningsstöd, som är lågt, och ett högre bostadsbidrag.

Mycket handlar naturligtvis om att man väntar under väldigt lång tid. Det blir retroaktiva återbetalningskrav, och så får man betala för mycket skatt på ett bräde. Det sistnämnda tycker alla är absurt. Men det handlar också om att se till att ingen går minus. I dag är det faktiskt så att ett flertal personer går minus. Det blir en anspänning för personer som redan är sjuka, så att de blir sjukare under den här tiden.

Vi måste naturligtvis se över grunderna till att få sjukersättning, för det är ofta precis det som ställer till det. Det tror jag också att Annika Strandhäll vill; jag känner till hennes ståndpunkt när det gäller utförsäkringar.

Det fyrtiotal fall som vi känner till i detta sammanhang hoppas jag att man kommer att se över. Det räcker inte med att ett typfall blivit känt.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2014/15:335 om skärpta straff för inbrott

Anf. 9 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Herr talman! Edward Riedl har frågat mig om jag tänker ta några initiativ i linje med Alliansens förslag om att skärpa straffen för inbrott.

En liknande fråga besvarades nyligen av inrikesministern.

Inbrott i bostad bestraffas normalt som grov stöld och kan medföra fängelsestraff på mellan sex månader och sex år. Domstolen avgör utifrån samtliga omständigheter i det enskilda fallet vilket straffvärde ett enskilt inbrott har. Om det – utöver själva intrånget i sig – finns andra försvårande omständigheter, som till exempel att det stulna har ett relativt högt värde, att det har förekommit skadegörelse eller att bostaden genomsköts i samband med inbrottet, kan det medföra ett strängare straff än vad som annars skulle ha blivit fallet. Om en person samtidigt lagförs för flera brott påverkar det naturligtvis det straff som döms ut. I en sådan situation är grundregeln att straffet ska bestämmas efter den samlade brottslighetens straffvärde. Straffsystemet ger alltså sammanfattningsvis tillräckligt med utrymme att beakta såväl brottslighetens allvar som dess omfattning.

Frågan om skärpt lagstiftning beträffande bland annat bostadsinbrott har behandlats av Egendomsskyddsutredningen i betänkandet *Stärkt straffrättsligt skydd för egendom*. I likhet med vad som tidigare har sagts kommer regeringen under den fortsatta beredningen att ta ställning till om straffbestämmelsen för tillgrepp som sker efter intrång i bostad behöver ändras. Utgångspunkten är dock att straffsatserna inte är avgörande.

För dem som drabbas av inbrott i sin bostad är det viktigaste att brottet utreds och klaras upp. I dag ligger uppklaringsprocenten på låga 5 procent. Fokus bör därför, som tidigare framhållits, ligga på de brottsbekämpande myndigheternas arbete. I den nya polisorganisationen har det skapats förbättrade förutsättningar för bland annat informationsspridning och

samordning av ärenden, till exempel vid bostadsinbrott som begås av organiserade och kriminella ligor. Därutöver är givetvis också det brottsförebyggande arbetet viktigt. Oavsett om brottet klaras upp eller inte består integritetskränkningen hos den som drabbas. Därför måste det förebyggande arbetet stärkas. Som också nämnts tidigare har regeringen för avsikt att under våren lägga fram nya förslag på det brottsförebyggande området.

Anf. 10 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka justitieminister Morgan Johansson för svaret.

Under föregående år meddelade den dåvarande alliansregeringen att man hade för avsikt att införa en ny brottsrubricering, inbrottsstöld. Bara i mitt hemlän Västerbotten har villainbrotten ökat fyrfaldigt under de senaste tio åren. Dagens lagstiftning utgår från själva stölden och det ekonomiska värdet av det som stulits. Det är grunden för bedömningen. Med en ny brottsrubricering, inbrottsstöld, kan man vid utdömande av straff uppvärdera det obehag och den kränkning som den enskilde drabbats av. Inbrottsstöld innebär att inbrott sker i privatbostad. Minimistraffet bör vara ett års fängelse. I dag är praxis sådan att en tidigare ostraffad förövare i praktiken måste ha begått tre inbrott för att åklagaren ska yrka på fängelse.

Faktum är att bostadsinbrott är det brott som flest svenskar oroar sig för. De som utsätts för den här typen av brott beskriver ofta att de känner otrygghet och obehag långt efter det att inbrottet har ägt rum.

Herr talman! Det verkar som att justitieministern ser ett motsatsförhållande mellan hårdare straff för inbrott i bostad och att polisen klarar upp de brotten. Jag vill vara tydlig: Ministern behöver inte välja mellan hårdare straff eller ökade insatser för att klara upp bostadsinbrotten. Det rimliga är att göra både och.

Herr talman! Jag vill upprepa min fråga till justitieministern. Tänker han ta några initiativ i linje med Alliansens förslag för att skärpa straffen för inbrott?

Anf. 11 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Interpellanten Edward Riedl sätter fingret på två företeelser i rättssystemet som verkligen inte bidrar till att minska brottsligheten. Det är först det låga straffet för bostadsinbrott och sedan mängdrabatten som brottslingar får vid upprepad brottslighet.

Inbrotten blir fler i Sverige. Medan människor är på sina jobb eller är bortresta länsas bostäderna på allt av värde. Kvar blir en enda röra och kränkningen att någon har varit där och rotat bland ens personliga tillhörigheter. Många som har blivit utsatta för brott vittnar om att de inte vågar vara i sina egna hem. De känner sig otrygga och rädda.

Det är inte många inbrott som klaras upp. Som ministern själv sa är det ungefär 5 procent. Det är 95 procent av alla offer för bostadsinbrott som inte får någon upprättelse. Det är därför mycket stötande att inte kunna lagföra inbrottstjuvar som har ertappats på bar gärning eller kunnat knytas till brottsplatsen, som i det fall som nämns i interpellationen.

Alliansen vill införa en ny brottsrubricering, som Edward Riedl påpekade, inbrottsstöld med påföljden minst ett års fängelse. Det är beklämmande att justitieministern anser att straffsatserna inte är

avgörande. Straffskärpning för inbrott skickar signalen att det är ett allvarligt brott som måste prioriteras av polisen.

Herr talman! Systemet med straffrabatt vid upprepad brottslighet urholkar medborgarnas förtroende för rättsstaten. Vad är rättvisan i att en gärningsman som står åtalad för flera brott ska få reducerat straff? I alla andra sammanhang används rabatter för att uppmuntra positiva beteenden. Affärer har till exempel ofta mängdrabatt för att få oss att handla mer. Straffrabatten skickar felaktiga signaler att det lönar sig att begå flera brott, för då sjunker straffet. Är det verkligen sådana signaler som justitieministern vill skicka?

Anf. 12 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det står i interpellationen: Straffet för ett villainbrott är i dag fängelse i sex månader. Det är inte korrekt. Straffet för ett villainbrott är sex månader upp till sex år. Det är så lagen ser ut. Man gör en samlad bedömning när man får in ett inbrott och lyckas ta gärningsmannen. Man tittar på värdet av det stulna. Men man tittar också på mycket annat som har skett i samband med inbrottet, till exempel den skadegörelse som kan ha skett. Utifrån det bedömer man vilken nivå man ska hamna på. Man väger naturligtvis också in frågan om upprepad brottslighet.

Straffvärdet för den här typen av brott ligger på mellan sex månader och ända upp till sex år. Det är värdet av den samlade brottsligheten man tittar på. Boriana Åberg tar i sitt inlägg upp det hon kallar för mängdrabatt. Om det har skett ett stort antal brott lägger man inte dem ovanpå varandra och därmed bara förlänger straffvärdet. Varför gör man inte det? I alla tider har svensk men också europeisk rätt haft den principen att man ser på den samlade brottsligheten och sätter straffen utifrån den.

Om man skulle gjort på annat sätt skulle man kanske ha hamnat i en situation där en person som gjort sig skyldig till en lång rad stölder plötsligt skulle få mycket högre straff än den som har gjort sig skyldig till en våldtäkt eller en grov misshandel. Det vore stötande i sig. Det vore sannerligen att skicka helt fel signaler.

Vad jag vet har inte Moderaterna den uppfattningen som Borian Åberg står för, det vill säga att man helt och hållet ska ta bort den samlade bedömningen av straffvärdet. Men det kan hända att ni nu har ändrat politik. Men vad jag vet har inte Moderaterna tidigare stått för den linjen.

Vår uppfattning är att det som är mest avskräckande för den som tänker sig att begå ett inbrott inte är straffet i sig utan upptäcktsrisken. Det spelar ingen roll hur hög höga straff du har om du inte fångar några bovar. Här har den gamla regeringen dessvärre ett väldigt dåligt record.

Jag gick igenom och tittade på den gamla regeringens resultat just när det gäller uppläringsandelen för bostadsinbrott sedan 2006 och framåt. År 2007 var det 3 procent som klarades upp, år 2008 var det 4 procent som klarades upp, år 2009 var det 4 procent, år 2010 var det 4 procent, år 2011 var det 4 procent, år 2012 var det 5 procent och 2013 var det 5 procent.

Där ligger vi. Man lyckas inte ta 95 procent av gärningsmännen, och mer lyckades inte heller den borgerliga regeringen göra. Men det är inte bara det. Som interpellanten påpekade har dessutom antalet anmälda brott ökat kraftigt, och tydligen med fyra gånger i Västerbotten. Ser jag på vad som hände med antalet inbrott under den borgerliga tiden ökade det totalt

sett över landet med inte mindre än 50 procent. Den borgerliga regeringen misslyckades både med att klara upp bostadsinbrotten och med att förebygga dem.

Nu har ni haft er chans under åtta år. Den linje som ni tidigare hade handlade egentligen bara om straffskärpning. Vi säger: Låt oss vrida om politiken och i stället fokusera på uppkläringen så att fler brott klaras upp. Vi ska utveckla polisens arbete så att polisen kan få möjlighet att lära av varandra från de områden där man är bra på att klara upp brott. Det finns gott om områden där man är det och också satsar på att utveckla polisens metoder och utbildning. Det tror jag är en mycket bättre metod för att avskräcka från den här typen av brottslighet.

Anf. 13 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Dagens lagstiftning innebär att det är själva stölden och det ekonomiska värdet av det som stjäls som utgör grunden för straffet. Obehaget och kränkningen för den enskilde som drabbas räknas inte in tillräckligt mycket.

Alla de drabbade i de 21 000 bostadsinbrott som skedde förra året vill givetvis att brotten klaras upp. Där är jag och justitieministern helt överens. Det är självklart grunden i det hela. Jag är jätteglad att uppklaringsprocenten ökade under Alliansen tid vid regeringsmakten.

Sedan skedde en hel del annan utveckling på området med många internationella ligor som härjade runt omkring i Sverige. Inte minst mitt hemlän Västerbotten har varit väldigt utsatt för de ligor som kommit från utlandet och härjar. Vi är överens om vikten av att klara upp detta. Jag tror att de som drabbas vill att det utdöms ett rimligt straff när man väl har fått tag i dem som har begått inbrotten.

Jag vill upprepa det jag sa tidigare. Hårdare straff och ökade insatser för att klara upp bostadsinbrott står inte på något sätt i motsats till varandra.

Sedan nämner justitieministern att man kan döma ut mellan sex månader och sex år. Jag argumenterar inte emot det heller. Jag talar om det som sker i normalfallet och det som är praxis när åklagaren yrkar på straff i våra domstolar. Där utgår oftast i de fall man har tidigare ostraffade gärningsmän ett väldigt lågt straff. I praktiken måste man – vilket det också skrivs om i medierna och som även justitieministern kan ta del av – ha gjort tre inbrott för att åklagaren ens ska yrka på fängelsestraff.

Man kan ställa sig en fråga. Justitieministern kanske inte delar min och Alliansens uppfattning att man ska uppvärdera de bitar vi talar om – det vill säga det som ligger utanför värdet på det som stjäls, alltså den kränkning det innebär att man har någon som är i ens hem. Då blir det så att vi från lagstiftarens sida ser hårdare på ett inbrott i ett rikt villakvarter än ett inbrott i en lägenhet där det finns väldigt lite att stjäla. Vi menar att detta är orimligt. Det obehag och den kränkning dessa människor utsätts för är densamma oavsett vad det finns att stjäla i den bostad de lever i.

Min fråga till ministern som jag ställde i interpellationen kvarstår: Avser ministern att gå vidare med Alliansens förslag på området och att skärpa lagstiftningen för bostadsinbrott?

Herr talman! Jag skulle också vilja fråga ministern om han menar att kränkningen för den enskilde drabbade blir mindre om värdet på det som stjäls i lägenheten är av mer ringa värde än i ett rikt villakvarter.

Anf. 14 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Jag önskar att justitieministern kunde se brottsofferperspektivet i det aktuella fallet. För den som har blivit utsatt

för bostadsinbrott är det viktigt att gärningsmännen både tas fast och lagförs. Den jämförelse som justitieministern använde när han jämförde den notoriske inbrottstjuven med våldtäktsmannen är direkt osmaklig, tycker jag.

Den största moraliska invändning som finns här både mot åtalsunderlåtelse och straffrabatt är principen att varje brottsoffer förtjänar upprättelse. Det må inte vara mitt partis ställning, men vi är ett parti med högt i tak där vi är tillåtna att ha egna värderingar och uppfattningar.

Att låta bli att åtala den som har åkt fast inte bara för ett utan för två inbrott är ett hån mot brottsoffret. Ska vi ha ett samhälle där brottsoffret först kränks av gärningsmannen och sedan en gång till av rättssystemet? Det är dags för justitieministern att bekänna färg i den frågan. Står han på brottsoffrets sida eller inte?

Anf. 15 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Vår utgångspunkt är – som jag hela tiden försöker upprepa – att det inte spelar någon roll hur höga straff man har om man inte fångar några bovar. Det är det som jag tror är det viktiga för de allra, allra flesta som blir utsatta för ett inbrott: att polisen har möjligheter och resurser för att hitta gärningsmannen.

Man kan alltid välja. All politik innebär val. Man kan alltid välja, och säga att nu fokuserar vi på hårdare straff i stället. Det gjorde den gamla regeringen under åtta år med känt resultat. Antalet anmälda bostadsinbrott ökade med 50 procent. Andelen brott som klaras upp när det gäller just denna sida ökade inte. Om man ser på brottsuppleringen totalt sett, alltså alla brott, minskade den faktiskt under de åtta år som Alliansen styrde Sverige.

Nu säger vi: Låt oss prova någonting annat! Låt oss fokusera på att klara upp fler brott i stället för på straffskärpning. Det gäller också i denna fråga.

Jag sa inledningsvis till Edward Riedl att det inte är korrekt att påstå att straffet för ett villainbrott i dag är fängelse i sex månader. Straffet för ett villainbrott är från sex månader upp till sex år. Det beror helt och hållet på vilka omständigheter det är i övrigt. Det är klart att om någon har varit inne i lägenheten, ställt till med stor skadegörelse och varit runt överallt, så att säga, är det en avspegling av själva kränkningen i sig av den som äger själva bostaden. Redan detta innebär att man tar hänsyn till den kränkning som brottsoffret utsätts för, skulle jag vilja säga.

Boriana Åberg talar om detta med att man gör sig skyldig till en lång rad brott och att straffen då staplas ovanpå varandra. Boriana Åberg må tycka att det är osmakligt – jag bara pekade på att om man skulle tillämpa denna princip skulle en person som har begått kanske fem till tio inbrott också med den straffskärpning som ni är ute efter straffas hårdare än den som har begått en grov våldtäkt. Jag bara säger att jag tror att detta av många skulle uppfattas som osmakligt och som fullständigt felaktigt. Man kan inte stapla straffen på det här sättet; då får man nämligen de här konstiga effekterna. Man måste se till den totala brottsligheten i sig när man bedömer vilken straffnivå man ska hamna på.

Vi går vidare med vår strategi, det vill säga att se till att utveckla polisens arbete, att se till att ge poliser en bättre grundutbildning och att se

till att den nya organisationen för polisen gör att polisen blir effektivare och kan lära mer av varandra på ett sätt som man kanske inte kunde med den gamla länsmyndighetsstrukturen.

Sedan får vi väl utvärdera detta. Om några år får vi se vem som klarade av detta bäst – ni, som stod och stampade på samma fläck under åtta år och fick fler anmälda villainbrott, eller vi, som precis har börjat vårt arbete.

Anf. 16 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag har under debatten försökt belysa hur dagens lagstiftning i alltför liten utsträckning tar hänsyn till den kränkning som den enskilde utsätts för.

Justitieministern och jag är helt överens om att vi bör fortsätta att öka insatserna för att klara upp fler brott. Men det står på inget sätt i motsats till att vi också kan skärpa straffen. Jag har inte heller påstått att straffpåföljden för inbrott är sex månader och att man inte kan utdöma hårdare straff än så. Jag har bara försökt att förklara vad som allt som oftast sker ute i verkligheten, där praxis är att tidigare ostraffade förövare i praktiken måste ha begått tre inbrott för att åklagaren ska yrka på fängelsestraff.

Herr talman! Jag blir lite bekymrad, och det beror antagligen på att jag inte fullt ut hörde vad justitieministern sa. Men menar han på fullt allvar att de internationella ligornas framfart och härjningar i Sverige beror på att alliansregeringen skärpte straffen för inbrott? Om det är på det sättet är jag nyfiken på att höra var ministern hittar stöd för den tesen. Jag kan inte hitta det någonstans.

Med detta sagt vill jag tacka för debatten. Vi lär säkerligen återkomma. Detta är en fråga som bekymrar och berör många människor.

Anf. 17 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag instämmer naturligtvis i det sista; detta är en fråga som bekymrar och berör många människor. Men jag tror att de allra flesta vill inrikta sig på att polisen kan göra ett bättre jobb när det gäller att klara upp de här brotten.

När det gäller de internationella ligornas härjningar är vi tillbaka i diskussionen. Vad tror Edward Riedl avskräcker de här människorna mest? Detta är yrkeskriminella. Tror han att det är att få sitta en månad till i fängelse eller att ha en reell möjlighet att bli upptäckt, det vill säga om uppklaringsandelen nu ökar? Detta är som sagt rätt förhårdade kriminella. De bryr sig inte så mycket om någon månad till i fängelse, men de bryr sig väldigt mycket om ifall det finns en reell möjlighet att hamna bakom lås och bom.

Det är det som vi ska försöka göra någonting åt, och det är därför vi inriktar våra åtgärder på att försöka få upp uppklaringsandelen. Sedan får man väl som sagt bedöma efter några år om vi är mer lyckosamma än vad ni var under er regeringsperiod. Jag tror och hoppas på det.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2014/15:349 om elektronisk fotboja vid kontaktförbud

Anf. 18 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Johan Pehrson har frågat mig om jag tänker verka för att regeringen lägger fram ett förslag om utvidgad användning av elektronisk fotboja vid kontaktförbud och när ett sådant förslag i så fall kan överlämnas till riksdagen. Han har också frågat mig om jag tänker verka för att regeringen lägger fram ett förslag om utvidgad användning av kontaktförbud i kombination med elektronisk fotboja för personer som frigges ur fängelse efter grova brott mot närstående och när ett sådant förslag i så fall kan överlämnas till riksdagen.

Brottsförebyggande frågor, liksom arbetet mot mäns våld mot kvinnor, är ett högt prioriterat område för regeringen. Systematisk förföljelse i form av upprepade hot, våld och trakasserier mot personer är ett samhällsproblem som regeringen tar på stort allvar. Det handlar oftast om kvinnor som utsätts av män som de har eller har haft en nära relation med. Ett antal olika åtgärder kan vidtas från samhällets sida för att förebygga att personer utsätts för denna typ av kränkningar. Kontaktförbud är ett viktigt verktyg. Som andra exempel kan nämnas skyddat boende och larmtelefon.

Möjligheten att övervaka vissa kontaktförbud elektroniskt med så kallad fotboja infördes 2011 för att förbättra kontaktförbudens skyddseffekt. Denna möjlighet har emellertid hittills använts i mycket liten utsträckning.

En förutsättning för att kombinera ett kontaktförbud med fotboja enligt dagens lagstiftning är att ett utvidgat kontaktförbud överträds. Besluten om utvidgade kontaktförbud är dock fortfarande få. Hur många av dem som överträds framgår inte av Brås rapport, inte heller om överträdelserna sker fysiskt eller på annat sätt. Om det rör sig om överträdelser som sker genom sms eller telefonsamtal fyller en fotboja inte någon praktisk funktion. I sin rapport pekar Brå på flera tänkbara förklaringar till varför kontaktförbud med fotboja inte har använts oftare. Utöver villkoren för att använda fotboja nämns att det tycks finnas brister i rutinerna vid ansökningsprocessen som bidrar till att det utvidgade kontaktförbudet inte används oftare.

Mot bakgrund av vad som framkommer i Brås rapport anser jag det vara angeläget att närmare analysera vilka skäl som ligger bakom den begränsade användningen av fotbojan och vad det har för betydelse för det skydd som kontaktförbudet är avsett att ge. Jag delar justitieutskottets bedömning att det finns behov av att undersöka om kraven för att använda fotboja är för höga.

Brårapporten bereds för närvarande inom Justitiedepartementet, men jag kan redan nu säga att min avsikt är att utreda frågorna vidare för att skapa ett starkare skydd för brottsoffren och andra som riskerar att utsättas för trakasserier. Ett sådant utredningsarbete kommer att ha en generell inriktning med syfte att kontaktförbuden ska tillgodose ett gott skydd i alla situationer där det finns risk för att någon kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera en annan person.

Anf. 19 JOHAN PEHRSON (FP):

Herr talman! Jag vill tacka justitieminister Morgan Johansson för svaret. Det råder ingen tvekan om att vi är överens om att detta är ett allvarligt samhällsproblem som vi måste möta med kraft.

Folkpartiet och de flesta partier, vill jag påstå, har svårt att ställa upp på den fruktansvärda situation som många människor i dag lever i. Det är våld som begränsar män och framför allt kvinnor i vårt land. Människor förföljs, hotas och misshandlas.

Det är också ständigt närvarande i debatten. Senast i dag har tidningen Aftonbladet en omfattande artikelserie om hur detta slutar, inte sällan med dödlig utgång. Och det måste betecknas som en av de absolut största integritetskränkningarna man kan tänka sig. Livet kan ta slut eller bli i stort sett omöjligt att leva.

Som justitieministern hänvisade till vidtas det och har vidtagits mängder av åtgärder genom åren när det gäller lagstiftningen. Vi har tre nivåer för kontaktförbud, varav den sista kan kombineras med boja. Men vi vet att det bara har använts ett fåtal gånger i praktiken. Det är sorgligt. Det är viktigt att man riktar in sig på och dessutom ger ett stöd till de personer som har svårt att låta andra vara i fred. Vi i Folkpartiet ser fotbojan som ett stöd för personen att avhålla sig från att vistas på vissa områden.

Brå har utvärderat detta; det är inte helt klart. Men de besök som jag gör hos åklagare, poliser och kvinnojourer runt om i Sverige visar att det måste stramas upp. Stiftelsen Tryggare Sverige kommer också med en rapport som pekar på samma sak i dagarna.

Det gläder mig att justitieministern delar den synpunkt som majoriteten i justitieutskottet framför om att vi nu ska återkomma med en skärpning för att vrida upp detta.

Folkpartiet ser dessutom gärna att det område som en person kan avskiljas ifrån kan vidgas. Det vore intressant att höra hur justitieministern ser på det. Det finns hundratals kommuner i Sverige. Och vi menar att personen som är utsatt ska ha rätt att vistas i ett större område och kunna känna sig fredad. Och personen som förföljer, hotar och kanske också har begått våld ska hålla sig därifrån. Sverige är ett fantastiskt land och ett stort land. Men på ett visst område där den utsatta personen vistas ska hon eller han ha rätt att vara i fred.

Vi skärpte straffen för grov kvinnofridskränkning för några år sedan. Det hänger också ihop med det här. Då lade vi minimistrafvet på nio månader. Det tycker jag är tankvärt. Jag sa då också att det kändes som en onödig innovation. Jag är fullt medveten om att det handlar om rädsla för att våra domstolar aldrig skulle godkänna något som grov kvinnofridskränkning, utan skulle tycka att straffvärdet blev för högt med ett minimum på ett år. Men Folkpartiet ser gärna att förslag om att lägga minimistrafvet på ett år för grov kvinnofridskränkning återkommer.

Jag undrar också om justitieministern kan säga något om hur man ser på brottet stalkning i detta sammanhang. Något som börjar med en sjuklig förföljelse övergår snart i andra former av kränkning där fotbojan kan bli aktuell. Det vore spännande att höra justitieminister Morgan Johanssons reflexioner på stalkning.

Det finns utvärderingar som visar att det är rätt tänkt, men det finns också brister i tillämpningen. Det leder sällan till de straffnivåer som är rimliga. Därmed hindrar det inte personen som är besatt på rätt sätt.

Anf. 20 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag tyckte att det var positivt när möjligheten med elektronisk fotboja kom, kopplat just till fall av stalking – det handlar framför allt om en man som förföljer en kvinna som han har eller snarare har haft ett förhållande med eftersom det naturligtvis bryts i samband med detta.

Tyvärr har det varit många problem med det här. Många tekniska bekymmer har ställt till det. Det har funnits fall där det inte har blivit någon fotboja trots att det egentligen skulle ha blivit det. Alla kriterier har funnits, men det har inte gått.

Hos Rikspolisstyrelsen har trettioålet sådana fotbojor legat, i väntan på användning. Det är kopplat till den nya regeln om att ett utvidgat kontaktförbud ska kunna kombineras med fotboja, om man bryter mot det utvidgade kontaktförbudet. Men nu har de här fotbojorna äntligen börjat komma i bruk. Vad jag har förstått har det skett i två fall hittills. I det ena fallet har mannen brutit mot det utvidgade kontaktförbudet upprepade gånger. Han har dessutom sagt öppet att han inte kommer att följa det. Det borde alltså vara solklart att han ska ha fotboja.

Jag tror att det finns många fler fall där det skulle kunna tillämpas, redan enligt gällande regelverk. Den här debatten handlar ju egentligen om två delar. Det handlar om att man behöver ändra regelverket så att det blir lättare att utfärda straffet fotboja. Men det handlar också om att kunna använda det med det regelverk som finns i dag, i de fall där man upprepat bryter mot utvidgat kontaktförbud.

När elektronisk fotboja har tillämpats i USA – det handlar i första hand om män, men det är klart att det kan vara en och annan kvinna – är det intressant att se att många struntar i det och bryter mot kontaktförbudet trots fotbojan. Men skillnaden är att när de har fotbojan märks det att de har brutit mot det. Det finns bevis. Då börjar det tjuta, både hos kvinnan och hos polisen. Det innebär också att kvinnan får en chans att komma undan och att polisen får en chans att rycka ut och ta honom. Därför är det här positivt.

Det är klart att det är integritetskränkande med en fotboja, att bara kunna röra sig inom ett visst område. Därför kan man inte utfärda det lättvindigt. Men man måste också se till brottsoffrets integritet och vad det innebär att befinna sig på flykt eller hela tiden frukta för sitt och familjens liv.

Därför tycker jag att det är positivt att frågan nu ska utredas så att man kan se om vi kan gå vidare på den här vägen. Då kan man också utvärdera de fall som finns och studera hur det går, om det fungerar eller om man behöver ändra reglerna på något sätt.

En sak som jag tycker vore intressant att titta på är möjligheten att utfärda fotboja som ett alternativ till att släppa någon helt fri i väntan på att en dom ska vinna laga kraft. Ett konkret exempel var i Malmö, där en man hade blivit dömd för dödshot mot den kvinna som det gällde. Bedömningarna gick isär – polisen ansåg honom vara ett stort hot mot kvinnan, medan domstolen ansåg att han inte var det. Kvinnan gömde sig

för honom, men han lyckades hitta henne, och tyvärr mördade han henne inför deras två gemensamma små barn.

Detta kunde kanske ha varit ett fall där man som alternativ till att släppa någon helt fri åtminstone sätter på en fotboja i väntan på att en dom ska vinna laga kraft. Då finns det lite större chans för kvinnan att komma undan mannen och även för polisen att ta honom.

Anf. 21 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag har inte så mycket att tillägga efter Hillevi Larssons utmärkta föredragning, både av bakgrunden och av en del av de problemställningar som finns.

Vi socialdemokrater drev ju på för den här möjligheten under vår oppositionstid, och jag ska säga att även den borgerliga regeringen under den tiden tog frågan på stort allvar. Vi var lite irriterade över att det tog så lång tid att få den nya tekniken på plats, men så kan det vara ibland.

Nu har vi den nya tekniken på plats, men den används i väldigt liten utsträckning. Hillevi Larsson nämnde två tillfällen när detta hittills kommit till användning som vi vet om.

Det är också därför som interpellationssvaret är så pass positivt. Jag vill verkligen sända signalen att nu öppnar vi upp den här frågan och vidareutredar möjligheterna att få en ökad användning av fotboja. Det jag säger i dag är alltså att vi inte är nöjda med situationen som den är, utan vi måste göra en översyn av hur vi går vidare och utreder detta.

Jag ska dock säga att vår uppgift inte underlättas av att riksdagsmajoriteten har dragit in 200 miljoner kronor på regeringens förvaltningsanslag. Det innebär att vi måste hitta finansiering för nya utredningar. Men jag tycker att det här är en så pass viktig fråga att vi bör kunna sätta igång med ett arbete så fort det är möjligt.

Anf. 22 JOHAN PEHRSON (FP):

Herr talman! Det var ett välkommet inlägg av Hillevi Larsson – utmärkt! Många behöver driva på, för i grunden handlar det om lagstiftning. Teknik i all ära, men det måste vara lagen som säger att vid en viss nivå av risk är det bättre att använda bojan en gång för mycket. Den integritetskränkningen är ju inte så omfattande att hela livet förstörs.

Det finns en sådan risk med all lagstiftning som handlar om att hindra människor från att göra något som de ännu inte har gjort. Det är betydligt lättare att i straffrätten lagföra människor för något som de har gjort och inte för vad de kan komma att göra, vilket det handlar om här.

Till och från använder vi fotboja i andra delar av rättsväsendet, och därför ser vi att vi måste komma med förslag där vi sänker nivån på överväldigande risk så att fotbojan kan användas oftare. Det finns säkert invändningar från Lagrådet, men detta är vad det handlar om, och då kommer det också att användas.

Jag hade också frågor till justitieministern om stalkning. Det vi i Folkpartiet har sett i de utvärderingar som har gjorts är att man behöver bredda stalkningsparagrafen. Man kan föra in flera brottstyper som tillsammans med andra konstituerar en högre nivå av stalkning. Man kan också räkna in vem eller vilka stalkningen riktar sig emot. Det kan vara en

individ som är förföljd, men det kan också vara så att även personens familj förföljs, och det kan räknas in på ett sätt som inte görs i dag.

Jag ser gärna att vi moderniserar bestämmelsen om ofredande för att kunna stärka stalkningen, och det finns ytterligare några saker som kan tänkas för att förstärka stalkningen.

Nu handlade inte interpellationen om detta, men det vore intressant att höra, för stalkning hänger ihop med förföljelse och fridskränkningar på andra sätt, inte minst kvinnofridskränkning.

Jag vill alltså ha några reflexioner från justitieministern kring hur han ser på detta och om han tänker ta tag i stalkningslagstiftningen, som ändå har funnits på plats ett tag. Det är ju ofta så, herr talman, att vi tar i i underkant. Vi har en lagstiftning på plats, vi ser att den funkar, och så märker vi i praktiken att vi borde ha skruvat lite hårdare när tillämpningen blir för svag och inte hjälper mot de problem som lagstiftningen är satt att lösa eller motverka.

Hillevi Larsson berörde något som också är viktigt för Folkpartiet, och det är synen på den som är dömd för detta eller har begått ett brott. Vi ser gärna att man skärper kraven på eftervård. Personer som är dömda för den här typen av brott, för kvinnofridskränkningar och/eller sexualbrott, bör, menar vi, få en senare frigivning om de inte deltar i behandlingsprogram på anstalt.

Det har ju aldrig heller getts så mycket resurser till våra kriminalvårdsenheter och anstalter som i dag vad gäller behandling, arbete och utbildning. Det är nog Morgan Johansson lika glad för som jag, och det är viktigt. Kriminalvården ska vara en vändpunkt och inte en ändpunkt, och vi vet att det är många personer som aktivt försöker förändra sitt liv. Då är det viktigt att man ger dem en chans, men om en person inte deltar i behandling menar jag och Folkpartiet att man bör fundera på om personen i fråga ska sitta inlåst längre.

Jag vill gärna ha reflexioner även kring detta.

Anf. 23 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är rätt som justitieministern säger, att vi måste ha pengar till det här. Allting kostar, men det är klart att detta är en prioriterad fråga. Därför hoppas jag verkligen att vi kan få fram nödvändiga resurser och att vår budget så småningom går igenom. Det behövs.

När det gäller elektronisk fotboja och integriteten kopplat till det så är det betydligt mindre integritetskränkande än ett fängelsestraff. Man har också alltmer testat möjligheterna att ersätta en del av eller till och med hela fängelsetiden med elektronisk fotboja. Då har man restriktioner på sig att man måste vara hemma vid en viss tid, man får inte ta droger eller dricka alkohol och man övervakas av frivården. Många upplever ju detta som ett mycket bättre alternativ än fängelse.

Vid kontaktförbud blir det inte tal om att vara hemma vid en viss tid eller något sådant. Däremot handlar det om att inte överträda en viss gräns, och det är ofta inom det område där kvinnan vistas. Det kan vara hennes bostad, det kan vara hennes arbetsplats, det kan vara förskolan där barnen är. Det är lite olika beroende på kvinnans skyddsbehov. Om ett sådant förbud överträds tjuter det hos polisen.

Jag kan tycka att den integritetskränkningen inte är så stor om vi jämför med integritetskränkningen för kvinnan och barnen, om det är barn

inblandade, som det innebär att ständigt vara rädd, ständigt på flykt och att aldrig veta när mannen dyker upp.

Jag tror att det är viktigt att man tittar på hur regelverket tillämpas när man nu äntligen börjar använda det, och jag tror också att en utredning verkligen behövs. Det aviseras ju också, så jag tror att vi kan vara eniga om att det är positivt, och jag ser fram emot det.

Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror att vi är eniga om det som interpellationen handlar om när det gäller fotboja och att försöka få till ett större användande av fotboja i de här situationerna.

Sedan finns det olika tekniker som man kan använda. Det är det som sägs i interpellationssvaret: ”Ett sådant utredningsarbete kommer att ha en generell inriktning med syfte att kontaktförbuden ska tillgodose ett gott skydd i alla situationer där det finns risk för att någon kommer att begå brott mot, förfölja eller på annat sätt allvarligt trakassera en annan person.”

Det handlar alltså om en generell inriktning, och då får man titta på och diskutera de frågeställningar som Johan Pehrson tar upp ur olika perspektiv, både var gränsen går för att man ska kunna få fotboja och områdesfrågan.

Stalkningen återkommer jag gärna till. Jag ska inte lova för mycket, särskilt inte nu när utredningsbudgeten som sagt är nedskuren till följd av hur riksdagsmajoriteten röstade i höstas. Det gör att vi har ett begränsat utrymme för utredningar, men jag ska gärna titta närmare på den frågeställningen också, även om jag inte kan lova för mycket i dag.

Vi är överens om det mesta, men en sak som vi inte är överens om gäller en av de viktigaste frågorna för de kvinnor som utsätts för våld och hot av sina män, nämligen att de får ett bra och rimligt skydd i praktiken. Det ska finnas en kvinnojour som kan hjälpa till, ett skyddat boende som kan hjälpa till. Situationen underlättas inte precis av att borgerligheten tillsammans med Sverigedemokraterna röstade emot vår budget i höstas. Det innebar att ni drog in 100 miljoner och att ni därmed stoppade satsningar på 100 miljoner kronor till kvinnojournerna.

När vi nu kan vara överens om att utvidga möjligheterna när det gäller fotboja skulle jag också vilja att Johan Pehrson säger två ord om hur han ser på kvinnojournernas verksamhet framöver. Där skulle vi verkligen behöva stöd i borgerligheten när vi vill genomföra satsningar på dem.

Anf. 25 JOHAN PEHRSON (FP):

Herr talman! Den handsken kan jag ta upp omedelbart. Det är väl klart att det är bara för Morgan Johansson att ringa. Om vi ser på de resurser som fanns för Sveriges kvinnojourer 2006 och de som fanns 2014 har de ökat dramatiskt. Det handlar om de stöd och anslag som har getts via staten, via den tidigare regeringen, inte i strid mot några viljor från Socialdemokraternas sida, vill jag understryka. Vi har alltså varit helt överens. Ökningen har varit enorm, och det har varit viktigt och rätt ur alla perspektiv.

Det handlar också om att kommunerna har fått ett skärpt ansvar att tillgodose att stödet är på plats. Fler proaktiva kommuner med olika politisk färg ser till att detta också ges den prioritet och omsorg som

behövs i det kommunala budgetarbetet. Man vet att det är en avgörande välfärdsfråga för utsatta människor.

Jag nöjer mig med att konstatera att vi aldrig har haft ett mer omfattande stöd till Sveriges kvinnojourer än 2014, men det kan bli ännu bättre. Återkom gärna med förslag till Folkpartiet.

Jag får återkomma i en skriftlig fråga om stalkning. Det är viktigt att vi belyser frågan och att den läggs på justitieministerns bord.

Jag till tacka justitieministern för svaret på min interpellation, inte minst med tanke på att det finns en risk att det här är vår sista interpellationsdebatt. Jag får se till att få iväg några skriftliga frågor i slutet av min riksdagskarriär. Tack för gott samarbete genom åren, justitieministern!

Anf. 26 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag betvivlar inte alls Folkpartiets eller Johan Pehrsons engagemang i själva frågan. Vi såg en utveckling när det gäller kvinnojourer under förra mandatperioden, men jag blev besviken när vi kunde konstatera att borgerligheten ihop med Sverigedemokraterna fällde vår budget i december. Det innebär att 100 miljoner kronor mer till kvinnojourerna blockerades. Det var det jag ville ta upp. Det vill vi inte vara med om igen. Det hade varit bra att kunna genomföra den satsningen nu.

Men vi kommer säkert att kunna genomföra satsningen ändå i framtiden. Då kommer vi att kunna satsa mer när vi förhoppningsvis har en ordning som gör att det går att få igenom budgeten i riksdagen, men det var ett bakslag i arbetet.

Vi är helt överens i frågan om fotboja. Regeringen kommer att föra den bollen vidare. Jag återkommer till stalkningen i ett frågesvar.

Jag vill också passa på att säga några ord i vår sista debatt. Vi kom båda två in i riksdagen 1998. Det har blivit många år, och jag har genom alla dessa år upplevt Johan Pehrson som en person med fötterna på jorden, pragmatisk och lätt att samarbeta med – dessutom mycket rolig. Det är ett problem att riksdagen kommer att bli lite tråkigare när Johan Pehrson lämnar riksdagen. Jag önskar dig lycka till i ditt nya arbete, och vi kommer säkert att stöta på varandra i andra sammanhang framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2014/15:329 om robustheten i det svenska telenätet

Anf. 27 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Erik Ottoson har frågat mig vad jag avser att göra för att såväl det fasta som det mobila telenätet ska bli mer robusta så att vi kan undvika olyckliga situationer som den som uppstod den 23 februari 2015.

Enligt ansvarsprincipen är det i första hand teleoperatörerna som ansvarar för funktions- och driftsäkerhet hos de elektroniska kommunikationerna. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät ska enligt lagen om elektronisk kommunikation (LEK) vidta de åtgärder som är

nödvändiga för att upprätthålla denna säkerhet i nätet. De åtgärder som vidtas ska vara ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott. Operatörerna ska också bedriva ett kontinuerligt och systematiskt säkerhetsarbete för att uppnå säkrare elektroniska kommunikationer.

För att upprätthålla driftsäkerhet, tillförlitlighet och tillgänglighet sker ett omfattande arbete både med förebyggande åtgärder och med att förbättra rutiner och system för att hantera avbrott och allvarliga störningar i de elektroniska kommunikationerna. Arbetet är långsiktigt, men behöver också vara anpassat mot komplexiteten och den snabba tekniska utveckling som sker på området.

I egenskap av tillsynsmyndighet genomför Post- och telestyrelsen (PTS) årligen en risk- och sårbarhetsanalys avseende de elektroniska kommunikationerna. Utifrån denna arbetar PTS med förebyggande åtgärder i samarbete med operatörerna, till exempel genom att öka robustheten och redundansen i näten samt skalskydda installationer, reservkraftverk, mobila basstationer etcetera.

För att öka samverkan har PTS medverkat i utvecklingen av olika system där operatörerna kan utbyta detaljerad drifts- och lägesinformation på ett standardiserat sätt, inklusive status och prognos för pågående störningar. De större teleoperatörerna medverkar genom att publicera störningsinformation via internet och genom att informera SOS Alarm beträffande störningar som påverkar nödnumret 112. Systemen utnyttjas av operatörerna i arbetet med att återställa kapaciteten och minska konsekvenserna av störningar. Vid riktigt allvarliga händelser sammankallar PTS Nationella telesamverkansgruppen, där de stora teleoperatörerna ingår. Vartannat år genomförs också en större krisberedskapsövning.

PTS följer för närvarande upp den aktuella händelsen via operatörernas incidentrapportering. De kommer därefter att ta ställning till om en fördjupad granskning ska inledas. I rapporteringen ska operatören svara på frågor om bland annat hur många som drabbats, hur länge störningarna varat, hur nödnumret 112 påverkats och vad man ska göra för att något liknande inte ska hända igen.

Regeringen följer noga allvarliga störningar och avbrott som uppkommer i de elektroniska kommunikationerna via rapportering från PTS och andra berörda myndigheter.

Anf. 28 ERIK OTTOSON (M):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret på interpellationen, även om svaret var en redogörelse för vad svenska myndigheter gör och inte så mycket om vad statsrådet själv är villig att vidta för åtgärder.

Det är bra att statsrådet är stolt över den myndighetsstruktur som fanns på plats när alliansregeringen lämnade över makten och de åtgärder som redan är införda. Min fråga gällde vad statsrådet själv kan tänka sig att vidta för åtgärder.

Vi är alla förtrogena med hur man jobbar med dessa frågor på Post- och telestyrelsen, men uppenbarligen uppstår fortfarande en hel del störningar, och vissa är mer allvarliga än andra. Ibland kan det inträffa, som skedde det datum som interpellationen avsåg, att störningar på upp till fem timmar

kan påverka hur lätt det är att använda nödnumret 112. Det kan självfallet bli livsfarligt för personer. Statsrådets interpellationssvar visade att det inte finns en politisk ambition för hur frågan ska mötas.

Jag skulle vilja ge statsrådet ytterligare en chans att beskriva för mig och för kammaren vad han avser att göra från politiskt håll för att ge bättre verktyg till myndigheterna eller till telefon- och internetentreprenörerna att skapa en bättre robusthet i det svenska telenätet.

Det här är inte bara en fråga om huruvida man har möjlighet att spela Wordfeud med folk över internet, utan det är en fråga som kan handla om människors personliga säkerhet – och statsrådet har fortfarande inte angett någon ambition för hur regeringens arbete med frågan kommer att fortskrida, mer än att man ska observera hur saker och ting utvecklas.

Anf. 29 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Tack, Erik Ottoson, för frågan!

Nu är det så väl ordnat att en nytilträdd regering inte behöver ta avstånd från det som har gjorts tidigare. Det är rätt bra att det faktiskt har gjorts saker på det här området. Det hade varit väldigt illa om det inte hade gjorts någonting under föregående mandatperioder.

I grunden handlar det om två saker. Den ena är att robusthet och driftsäkerhet sedan många år är en högt prioriterad fråga, både för den tidigare regeringen och för regeringar före den borgerliga.

Ansvaret ligger i första hand på operatörerna. Det har även mina företrädare gett uttryck för. Det borde Erik Ottoson naturligtvis känna till. Post- och telestyrelsen är den expertmyndighet som har till ansvar att följa upp detta, vilket man även i det här fallet har gjort. Myndigheten genomför därutöver en rad åtgärder för att stärka operatörernas förmåga att klara påfrestningar. Det gäller även i extraordinära situationer.

Det vore fel av varje it-minister att gå in i enskilda ärenden och försöka åstadkomma saker i en situation när man inte vet varför situationen har uppkommit och utan att ta reda på fakta.

I det här fallet har jag redan nämnt en del av dessa frågor i mitt svar. Det handlar om föreskrifter och tillsyn men också om samverkan med operatörerna om förebyggande åtgärder och krishanteringsförmåga.

Herr talman! Utöver detta vill jag nämna att PTS i dag lämnar allmänna råd som förtydligar kraven på driftsäkerhet. Vi har alltså en situation där statsråd jobbar genom myndigheter. Vi lämnar ett regleringsbrev, och myndigheterna lever upp till de målen. Om vi upplever att en myndighet inte har levt upp till de mål vi har satt upp får vi ta det i vanlig ordning.

Enligt vad jag har erfarit kommer man att ersätta dessa krav på driftsäkerhet med en myndighetsföreskrift under det här året. Det är inte regeringen eller jag som statsråd som gör det, utan det är den oberoende myndigheten som gör det. I föreskriften kommer det, som jag har förstått det, mer specificerade krav avseende bland annat redundans och reservkraft. Förslaget till ny föreskrift har remissbehandlats, och svaren analyseras för närvarande.

Att jag står bakom den digitaliseringsidé som är grunden för att vi ska kunna ha en utveckling på området som är långsiktigt hållbar är någonting självklart. Det har jag gett uttryck för när jag har besökt utskottet.

Men i det här fallet var det en störning som drabbade de aktuella operatörerna, och PTS har varit det hela på spåret. Att jag som statsråd

skulle gå in då vore inte lämpligt. Jag skulle till och med avråda från att ett statsråd går in i den typen av frågor.

Däremot är vår vision på området klar. När det gäller störningar med avbrutna, misslyckade uppkopplingar är det viktigt att det finns en grund att luta sig tillbaka på när det gäller vilka typer av uppdrag som myndigheterna har fått.

I det här fallet litar jag helt och fullt på PTS expertkunnande på området, och jag hoppas att Erik Ottoson tittar på det nya direktiv som kommer att komma på plats. Det kommer att innebära en annan typ av tänk, som jag hoppas att tidigare statsråd hade tänkt igenom noga när uppdraget gavs. Det är också därför vi kommer att se det införas under det här året.

Anf. 30 ERIK OTTOSON (M):

Herr talman! Jag är väl förtrogen med de svenska lagarna vad gäller ministerstyre. Statsrådet ska i sin egenskap av statsråd självfallet inte gå in i enskilda fall – det har jag heller inte bett honom att göra.

Det jag efterlyser är en politisk ambition. Var vill statsrådet se Sverige om några år? Ambitioner stakas ut av politiker – det är det som är vår roll. Och precis som statsrådet lämnar en väldigt föredömlig redogörelse för är det genom politisk styrning som våra myndigheter får sina uppdrag.

Svaret på min fråga är fortfarande inte givet. Statsrådet kan fortsätta att redogöra för hur myndigheterna arbetar, men jag är ute efter vad statsrådet har för politisk ambition för detta. Är han om det kommer fler sådana här avbrott beredd att ge ytterligare möjligheter, befogenheter och uppdrag till våra myndigheter och möjligen också till teleoperatörerna, eller är han nöjd med situationen så som den ser ut i dag – att det kan inträffa år 2015 att man under fem timmar inte kan vara säker på att nå larmnumret?

Detta är ett exempel, herr talman. Jag vill inte att statsrådet handfast går in och programmerar om i den digitala infrastrukturen. Jag är ganska tacksam över att varken jag eller statsrådet har tillgång till den formen av programmeringsutrustning. Då skulle det definitivt gå åt skogen – framför allt om jag fick tillgång till den. Det är alltså inte det jag ber statsrådet att göra, utan jag ber statsrådet att ha en politisk ambition. Någon sådan har ännu inte framkommit. Med ljus och lykta eftersökes en sådan.

Anf. 31 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Tack, Erik Ottoson, för följdfrågan! Den var egentligen en kopia av den första frågan, för Erik Ottoson uppfattade inte att jag svarade på hans grundläggande fråga.

Jag tog med mig interpellationen hit. I den står det mycket tydligt vad frågan handlar om. Den handlar om robustheten i det svenska telenätet, och det är det som jag har redogjort för.

Visionerna och ambitionerna på området är väldigt tydliga, men det är inte det vi diskuterar här. Dem har jag redogjort för i annat sammanhang, och jag kommer att redogöra för dem om Erik Ottoson ställer ytterligare en fråga om just det.

Men i det här fallet handlar det om störningar i telenätet. Det handlar om ett datum – ett tydligt datum, den 23 februari 2015 – och om en myndighet som har det övergripande ansvaret.

Jag kan inte med bästa och godaste vilja utvidga den fråga som Erik Ottoson har ställt till att gälla någonting annat än de här frågorna.

Anf. 32 ERIK OTTOSON (M):

Herr talman! Låt mig då läsa högt!

”Vad avser statsrådet att göra för att såväl det fasta som det mobila telenätet ska bli mer robusta så att vi kan undvika olyckliga situationer som den som uppstod den 23 februari 2015?”

Det är alltså ett exempel. Jag har inte bett statsrådet att gå in på det speciella datumet, utan det är ett ”såsom”. Grundläggande svensk grammatik talar om för oss att det är ett exempel som jag tar för att visa ungefär vad den här frågan avser. Jag frågar vad statsrådet avser att vidta för åtgärder för att undvika sådana situationer. Det är inte en svår fråga.

Vi kan diskutera vad som är politik och vad som är tjänstemannansvar, men jag ställde en följdfråga: Vad är den politiska ambitionen på det här området? Hur vill statsrådet att det här ska utvecklas? Är han villig att ge ytterligare uppdrag och befogenheter, möjligen till våra myndigheter, för att se till att vi kan upprätthålla robustheten i telenätet för att undvika olyckliga situationer där robustheten sviktar?

Anf. 33 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag tycker att Erik Ottoson blev lite tydligare genom att läsa upp sin fråga och peka på den punkt som han anser rättfärdigar de tidigare frågeställningarna.

Det som det här handlar om – alltså den 23 februari 2015, vilket jag redogjorde för i mitt svar som går att läsa på riksdagens hemsida och titta på senare under dagen – är att det finns en myndighet, en expertmyndighet, som följer den här frågan. Mitt uppdrag är att se till att den myndigheten gör det i enlighet med de mål som vi har satt upp.

Arbetet med den nya föreskriften, vilket är det som kanske preciserades och förtydligades i Erik Ottosons senaste inlägg, har pågått under ett antal år nu. Föreskriften beräknas bli klar till den här sommaren. Det är inte ett uppdrag som jag har gett, utan det har funnits sedan tidigare. Jag bevakar så att det blir rätt. Föreskriften kommer förhoppningsvis att leda till att vi får tydlighet i denna fråga.

Naturligtvis ska ingen behöva vara utan koppling till larmnumret. Här handlar det om människors säkerhet och om förmågan att svara upp mot den typen av larmutryckningar.

I föreskriften finns det ett antal detaljer. Jag kan ta upp några av dem. En handlar om att operatörerna ges en ledtid på fem år för att uppfylla kraven. Det kommer alltså inte att vara krav som de kommer att ha svårt att leva upp till direkt. PTS beräknar att kostnaderna för operatörernas investeringar kommer att uppgå till uppåt 1 miljard kronor. Det är alltså inga enkla frågor. Det finns också en del kritik från operatörernas sida, och det är någonting som Post- och telestyrelsen analyserar.

Att gå in i detta som lekmän är, precis som Erik Ottoson också sa, vare sig tillrädligt eller lämpligt.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 34 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Mats Green har frågat mig på vilket sätt, och inom vilka områden, jag kommer att fortsätta arbetet med regelförenklingar inom bostadspolitiken.

Låt mig inledningsvis säga att jag delar uppfattningen att många av de regelförenklingar som genomfördes under förra mandatperioden inom plan- och byggområdet har varit angelägna. Flera utredningar som den tidigare regeringen tillsatte pågår fortfarande eller har redovisats relativt nyligen. Det är regeringens mening att arbetet med att förenkla och snabba upp byggprocesserna behöver fortsätta.

Regeringen har mot bakgrund av det bland annat aviserat två propositioner inom PBL-området, plan- och byggområdet, under våren som avser regelförenklingar. Det handlar dels om propositionen *Nya steg för en effektivare plan- och bygglag och ökad rättssäkerhet för verksamhetsutövare vid omgivningsbuller*, dels om propositionen *En effektiv och rättssäker PBL-överprövning*.

Jag är övertygad om att det finns stora möjligheter att förenkla plan- och byggregelverket ytterligare, bland annat mot bakgrund av det arbete som pågår inom den parlamentariskt tillsatta Bostadsplaneringskommittén och den så kallade Planprocessutredningen.

Därtill arbetar Boverket med flera olika uppdrag som syftar till att förenkla tillämpningen av regelverket. Det handlar bland annat om att undersöka om det går att minska kraven på bygglov. Det handlar också om att se över de så kallade avståndsreglerna för friggebodar och så kallade Attefallshus, men också om att bättre samordna regelverket kring avloppsanläggningar mellan miljöbalken och plan- och bygglagen.

Utöver det utredningsarbete som redan pågår kan det finnas behov av ytterligare regelförenklingar. Inte minst handlar det om att förenkla administrationen för byggnadsnämnderna. Här menar jag att det bör vara möjligt att förenkla byggnadsnämndernas arbete genom exempelvis smarta lösningar som bygger på informationsteknik.

Avslutningsvis vill jag understryka att det bästa sättet för att åstadkomma ytterligare regelförenklingar är att lyssna på dem som tillämpar reglerna. Det handlar om bostadsbolag, byggföretag, kommuner och våra myndigheter. Det är också där som kunskapen finns om vilka regler som utgör de verkliga hindren. Jag är angelägen om att föra en kontinuerlig dialog med berörda aktörer i syfte att identifiera behov av ytterligare regelförenklingar.

Anf. 35 MATS GREEN (M):

Herr talman! Jag har som framgått ställt en interpellation till bostadsminister Mehmet Kaplan mot bakgrund av de omfattande regelförändringar som den tidigare alliansregeringen genomförde. Det är en av de främsta anledningarna till att vi nu har det högsta bostadsbyggandet på flera decennier.

Samtidigt, herr talman, är det ingen som kan vara nöjd med bara detta. Jag tror att det är viktigt att vi fortsätter den regelförenklingsresan om vi ska hantera nuvarande och framtida utmaningar på bostadsområdet.

Herr talman! De partier som nu utgör regering, eller som utgör delar av det rödgröna regeringsunderlaget, motsatte sig samfällt eller var för sig nästan alla dessa regelförenklingar. Talartiden medger inte att jag går igenom alla dessa otaliga exempel. Men jag noterar att den nye bostadsministern numera påstår sig instämma i vikten av ett fortsatt regelförenklingsarbete när det gäller bostäder och byggande, även om det uttrycks i mycket otydliga ordalag.

Eftersom konkreta förslag och besked från den nuvarande regeringen har lyst med sin frånvaro inom detta område, precis som när det gäller bostadspolitiken i stort, herr talman, har jag ställt frågan till bostadsministern: På vilket sätt, och inom vilka områden, kommer statsrådet att fortsätta arbetet med regelförenklingar inom bostadspolitiken?

Jag får tacka bostadsministern för svaret. Jag vill också vara tydlig med att jag tycker att det är positivt att han numera säger sig ha kommit till insikt om vikten av regelförenklingar inom bostadspolitiken. Det är, som sagt var, avgörande att vi aldrig slår oss till ro i arbetet med att underlätta och stimulera bostadsbyggande i hela Sverige.

Sedan ska jag också vara ärlig med, herr talman, att bostadsministrarnas svar nästan helt saknar den konkretion jag efterlyste. Framför allt kanske det föranleder mer frågetecken i stället för att det rätar ut frågetecken.

Bostadsministern hänvisar bland annat till att man aviserat två propositioner under våren, dels den om nya steg för en effektivare plan- och bygglag, dels propositionen *En effektiv och rättssäker PBL-överprövning*.

Vad gäller den första propositionen kan jag konstatera att de dåvarande oppositionspartierna – S, MP och V, tillsammans med Sverigedemokraterna – förra våren avvisade viktiga delar i propositionen *En enklare planprocess*. Det handlade till exempel om att detaljplan ska kunna vara frivillig och kunna beslutas i nämnd och inte i fullmäktige, för att bara nämna något.

Promemorian *Nya steg för en effektivare plan- och bygglag* handlar delvis om följdändringar i PBL som hade behövts om man inte hade röstat nej till att begränsa detaljplanekravet.

Min fråga är då: Ska jag i övrigt tolka det som att regeringen avser att gå fram med de förslag som presenteras i promemorian? Det var min första fråga.

Min andra fråga gäller den andra aviserade propositionen som bostadsministern hänvisar till: *En effektiv och rättssäker PBL-överprövning*. Utredningen kom fram till att länsstyrelsen ska strykas som överprövningsinstans för detaljplan och områdesbestämmelser. Det är något som vi applåderar, herr talman. Kommer regeringen att gå på utredningsförslaget? I dagens DN Debatt-artikel antyds detta. Jag tror att man ska komma ihåg att om man inte gör det blir det givetvis ingen regelförenkling över huvud taget. Och vad ska man då med en proposition till?

Herr talman! Det bostadsministern hänvisar till är nästan alla utredningar och inriktningar som Alliansen slagit fast. Var ska de nya stegen tas? Har man inga egna tankar om möjligheter till förenklingar, nya utredningar eller nya förslag?

Vi har presenterat en lång rad åtgärder, alltifrån mer flexibla bullerregler till förändrade kulturmiljökrav och regler för arkeologiska undersökningar för att underlätta byggande. Vi har lagt fram en lång rad förslag. Var är era?

Anf. 36 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Det är en mycket viktig interpellation som Mats Green ställt. När vi pratar om att förenkla planprocesserna och snabba upp processerna har det ibland saknats tydlighet från statsrådet kring om statsrådet delar den uppfattningen.

Vad handlar debatten om egentligen? Jo, den handlar om att skapa förutsättningar för ökat bostadsbyggande. Det är många som i dag efterlyser ett ökat bostadsbyggande, och även om vi nu har rekordhög siffra är det många, inte minst många ungdomar, som saknar bostad.

Vi politiker kan här i Sveriges riksdag skapa förutsättningar. Det kan också regeringen göra. Då har jag ett par följdfrågor med anledning av det svar som statsrådet har gett på Mats Greens viktiga interpellation.

Statsrådet säger att det handlar om att använda smart informationsteknik, tolkar jag det som, för att snabba upp beslutsprocesserna. Vad menar statsrådet med det? Det är min första fråga.

Sedan kommer min andra fråga. Statsrådet konstaterar att kunskapen finns hos bostadsbolag, byggföretag, kommuner och myndigheter. Men jag tycker att statsrådet har glömt några viktiga aktörer, och jag vill därför ha en kommentar om det. Varför finns exempelvis inte forskarna med? Och varför finns inte intresseorganisationerna med? Jag noterar bland annat att Hyresgästföreningen har Sveriges största databas vad gäller hyresstatistik. Då tycker jag att man måste lyssna på de organisationer som har mycket kunskap om hinder och förutsättningar.

Det finns också ett stort engagemang här i riksdagen bland civilutskottets ledamöter, vilket jag vill framhålla.

Min fråga är därför varför man utelämnar just forskarna och intresseorganisationerna.

Jag har ytterligare en fråga. Det är om man skulle kunna följa upp varför det går så långsamt att bygga nya bostäder. Många av de aktörer som statsrådet nämner påstår att det fortfarande tar för lång tid från idé till att fastigheten står färdig. I värsta fall kan det ta tio år – snittet är sex till nio år – innan huset står färdigt. Det är väldigt många som står och väntar på en bostad att flytta in i, och för många handlar det kanske om det första hemmet.

När det gäller tioveckorsregeln för att komma vidare i planprocessen undrar jag om statsrådet avser att följa upp hur den fungerar. Det är någonting som framförs av många byggföretag och många i kommunerna.

Beträffande nya riktlinjer för exploateringsavtalen, det vill säga vad man får ta betalt för när man ska bygga hus, brukar jag säga att det alltid ytterst är konsumenten som betalar. Om man ska bygga ett hus och anlägga en rondell, en förskola, en park och mycket annat är det alltid ytterst konsumenterna som betalar. Kommer statsrådet att följa upp hur dessa riktlinjer fungerar?

Riktlinjerna för markanvisningar handlar om att man ska vara tydlig från kommunerna om hur man fördelar marken. Vi vet att det är viktigt för konkurrensen att många aktörer får tillgång till mark. Avser statsrådet att

följa upp hur markanvisningarna och informationen om dem kommer att fungera framdeles?

Slutligen vill jag framhålla frågan från forskarna och intresseorganisationerna som är viktig. Den här kunskapen finns nämligen ibland bara hos intresseorganisationerna, exempelvis frågan om vad det kostar att hyra en lägenhet. Den informationen ligger hos Hyresgästföreningen. Det har vi debatterat tidigare. Men även i detta sammanhang, när det gäller att för enkla, snabba på och undanröja hinder, är det en viktig konsumentfråga att få veta vad det kostar att hyra en bostad.

Anf. 37 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag tackar Nina Lundström och Mats Green för deras inlägg. Det är naturligtvis en viktig fråga som Mats Green lyfter fram, nämligen frågan om fortsatta regelförenklningar inom bostadspolitiken. Jag ska ta upp ett antal av dessa aspekter.

Mats Green tar upp instansordningen i flera frågor. Här finns ett problem sedan många år tillbaka. Från att ett bygglov ges till att det överklagas och till slut hamnar i och avgörs av Mark- och miljööverdomstolen har det passerat två instanser till, nämligen länsstyrelsen och mark- och miljödomstolen. Detta är någonting som jag har uppmärksammat, men jag är inte den första att uppmärksamma detta. Tidigare har det också förts på tal att man måste göra någonting åt detta. Även aktörerna – byggföretagen och intresseorganisationerna – har lyft fram denna fråga.

Därför finns det nu ett förslag som har gått ut på remiss, och remissvaren kommer att hamna hos mig framåt sommaren. Jag tror att det är i juni. Jag kommer naturligtvis, precis som sig bör, att gå igenom dessa remissvar och hitta en balans för att lägga fram ett förslag som faktiskt tjänar bostadsmarknaden väl.

Problemet med den instansordning som vi har i dag är inte bristen på kompetens utan snarare tvärtom. Det finns väldigt mycket kompetens hos länsstyrelsen som handlar om regioner, områdesförhållanden och kontakter med de berörda och de myndigheter som finns på området. Problemet har snarare varit att det har tagit alldeles för lång tid från att länsstyrelsen får ett ärende till att de skickar det vidare.

Därför har jag vid samråd med landshövdingarna, som jag träffade nyligen, tagit till mig uppgifterna om att det numera går lite fortare hos länsstyrelserna. Det är naturligtvis något som kommer att framföras även i remissvaren från länsstyrelserna.

Men jag vill betona att detta inte är någon enkel fråga. I grunden handlar den nämligen om rättssäkerheten visavi de medborgare som känner att deras ärenden inte får hanteras lättvindigt. Jag finner att ett antal av Nina Lundströms frågor inte riktigt faller inom ramen för denna interpellationsdebatt. Men jag ska försöka svara på alla frågor ändå.

En av frågorna handlade om smart informationsteknik. Nina Lundström undrade på vilket sätt detta används och vad jag menade. Som it-minister har jag stort intresse för och följer e-förvaltning, alltså hur myndigheterna använder digitaliseringen inom sina respektive områden. Vi vet att kommunerna har ett stort användningsområde här. Av de 290 kommunerna finns det för många som inte riktigt använder de geografiska informationssystemen på det sätt som Lantmäteriet med flera faktiskt har visat,

nämligen tillämpningar som skulle göra det mycket enklare och effektivare att hantera den typen av frågor. Det är alltså det som menas med informationsteknik.

När det gäller frågan om varför forskarna och intresseorganisationerna inte finns med i min uppräkningshåller jag med Nina Lundström om att de borde finnas med. Det finns säkert ett antal andra aktörer också som borde finnas med. Men intresseorganisationerna och forskarna bör absolut finnas med.

Anf. 38 MATS GREEN (M):

Herr talman! Jag ska ta upp tre saker.

Det första som jag vill ta upp handlar om länsstyrelsens roll och huruvida länsstyrelsen fortfarande ska vara instans. Jag noterar att statsrådet i dag har skrivit en debattartikel där han ändå antyder att han ser ett behov av en förändring. Men samtidigt börjar statsrådet som vanligt, om jag uttrycker det så, att i mycket allmänna ordalag nu till viss del ta avstånd i fråga om den förändringen.

Det som man har efterfrågat, och det som framför allt utredningen kommit fram till, är att länsstyrelsen inte längre ska vara en överklagandeinstans. Jag skulle vilja ha ett ja eller nej på frågan: Kommer länsstyrelsen att vara kvar som överklagandeinstans i dessa ärenden?

Det andra som jag vill ta upp handlar om den tidigare propositionen om en enklare planprocess som riksdagen – Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet med stöd av Sverigedemokraterna – avslag. När det gäller promemorian om en effektivare plan- och byggprocess, som nu uppenbarligen har lett fram till en proposition och som statsrådet hänvisar till, undrar jag: Vad ingår i den? Denna promemoria skrevs nämligen till stora delar innan den tidigare propositionen avslags av riksdagen. Jag skulle vilja få lite mer konkretiserat vad som ingår i den, eftersom statsrådet hänvisar till den.

Det tredje som jag slutligen vill ta upp gäller vad man har för egna tankar om behovet av att fortsätta den regelförenklingsresa som Alliansen påbörjade. Allt det som man hänvisar till är sådant som Alliansen har tagit initiativ till och där inriktningen också har slagits fast. Har regeringen några som helst egna tankar om hur detta ska kunna fortsätta? Vi har oerhört stora utmaningar i alla delar av vårt land, till exempel i Stockholmsregionen. Och har vi problem i Stockholmsregionen blir det naturligtvis problem för hela övriga landet. Vi har enorma proppar vad gäller bostadsmarknaden, och dessa måste vi lösa upp och framför allt ha förslag på hur vi kommer vidare. Vi har liknande problem i nästan hela övriga landet.

Jag återkommer därför till huvudfrågan: Vad har regeringen för egna tankar om och förslag på hur vi kan fortsätta den regelförenklingsresa som Alliansen har påbörjat?

Dessa frågor skulle jag vilja ha svar på. I synnerhet den första borde vara enkel att besvara eftersom jag där nöjer mig med ett ja eller ett nej.

Anf. 39 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Jag noterar att statsrådet menar att mina frågeställningar inte faller inom ramen för debatten om regelförenklningar. Jag hävdar att de gör det. Just informationstekniken var faktiskt någonting som statsrådet själv angav i sitt svar, och jag tackar för det svaret.

Men jag utgår från att regelförenklningar handlar om att undanröja hinder för bostadsbyggandet. Det är så jag tolkar frågeställningen. Därför valde jag att räkna upp ett antal hinder som återkommer konstant.

Har man som aktör inte tillgång till mark kan man inte bygga. Om marken samlas hos några få aktörer är det några få aktörer som kan bygga. Därför fattade vi beslut om att öka transparensen genom att kommunerna skulle berätta hur de tänker fördela marken så att fler får tillgång till informationen och de små byggarna får tillgång till mark. Därför är frågan

om mark verkligen är en fråga om att förenkla och undanröja hinder för att möjliggöra detta.

Den andra frågan gällde tioveckorsregeln. Det handlar också om att man ska kunna komma igång med byggandet. Vi vet med oss att många kommuner begär in kompletteringar. Är det något vi borde följa upp är det hur den regeln fungerar, för den syftade till att snabba upp processen. Varför upplever då aktörerna som ska bygga att det fortfarande är problem med de tio veckorna? Det är en viktig fråga att följa upp. Följer man upp och ser att saker inte har blivit som man har tänkt sig kanske man kan vidta ytterligare åtgärder.

Den sista frågan handlade om intresseorganisationen Sabo, som har startat ett projekt med industriellt byggande. Deras kombihus möter mängder av problem ute i kommunerna. Kommer statsrådet att följa upp den typen av hinder också? Här finns det mycket kunskap som vi måste ta till vara, för allt syftar till att kanske inte agera blåslampa på kommunerna men underlätta för kommuner och andra aktörer att kunna bygga.

Anf. 40 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag tackar Mats Green för att frågan ställdes, minister Mehmet Kaplan för svaret och Nina Lundström för de kompletterande frågorna. Frågar man inte får man inga svar och får inte veta något.

Oppositionen har ganska enträget ställt ett antal frågor till minister Mehmet Kaplan. Vi har fått svar på olika sätt – i dag även i en av våra stora dagstidningar.

Det mesta som sägs och presenteras från ministern är sådant som initierades och påbörjades av oss i Alliansen under vår tid i regeringsställning. Det är inte så mycket nytt som har framkommit.

Läser vi vad som står i tidningen i dag ser vi att det inte hyllningar av de regelförenklingar som har gjorts tidigare som lyfts fram, utan det är krav på ytterligare stöd och stimulanser från statens sida i form av ekonomiska resurser. Det ser jag som en tydlig viljeriktning och en ändring av regeringens position.

Jag noterar ändå att man säger att man vill fortsätta att snabba upp och förenkla byggprocesserna. Jag ser det som mycket positivt att det arbetet kommer att fortsätta.

Ministern lyfter också fram Bostadsplaneringskommittén. De riksdagsledamöter som sitter med i den kommittén utför ett viktigt och angeläget arbete, men syftet är inte att regelförenkla. Syftet med Bostadsplaneringskommittén är att samordna kommunernas och regionernas insatser för att kunna åstadkomma en bättre regional planering där varje part tar sin del av bostadsförsörjningsansvaret och utbyggnaden av infrastruktur.

Mycket kan sägas om det arbetet. Det är viktigt, men jag tillåter mig att ifrågasätta om det i det korta perspektivet kommer att leda till några regelförenklingar. Det är snarare ytterligare en sak som kommer att behöva beaktas och hanteras i kommunernas planarbete. På sikt kommer det att ge ett bra resultat, men någon regelförenkling är det inte fråga om. Det är i varje fall min uppfattning.

Vidare nämner Kaplan i ett stycke att det gäller att se över avståndsreglerna för friggebodar och Attefallshus och att samordna regelverket för avloppsanläggningar. Det är också positiva besked. Allt

som räknas upp är dock sådant som framför allt miljöpartister tidigare har varit kritiska till i debatten och även motsatt sig i kammarens omröstningar.

Jag ser det som en viktig markering från regeringens sida att man nu accepterar många av de regelförenklningar som man tidigare har varit kritisk till. Det är också positivt.

Jag är lite nyfiken på vad ministern syftar på när han talar om att förenkla kommunernas planering genom administration och informationstekniska lösningar. Geografiska informationssystem, så kallade GIS-kartor, har använts under många år. De flesta kommuner är duktiga på att utveckla e-tjänster, inte minst när det gäller bygglovshantering. Jag önskar att få veta mer om vad ministern syftar på.

Jag är övertygad om att det kommuner och byggherrar frågar efter är enklare antagandeprocesser. Det handlar om möjligheten till delegering av beslut om detaljplaner till byggnadsnämnd och kommunstyrelse. Det handlar om möjligheten att göra avsteg från kravet att anta detaljplaner i kommunfullmäktige när så inte är nödvändigt. Det handlar också om möjligheten att göra avvikelser på redan antagna detaljplaner som nått genomförandetidens slut i syfte att kunna förtäta och bättre utnyttja redan antagna detaljplaner och redan bebyggda miljöer på ett sådant sätt att vi får plats med fler bostäder.

En majoritet i kammaren sa tidigare nej till dessa förslag. Min förhoppning är att vi den 29 april kommer att ha en majoritet i kammaren för dessa förslag.

Anf. 41 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Vi är alla över blockgränserna överens om att fler bostäder är en prioriterad och angelägen fråga. Många människor står bostadslösa i tillväxtregionerna, vilket skadar svensk ekonomi. Det gäller särskilt Stockholmsregionen, och det gäller särskilt unga människor, som fastnar i att allt längre bo kvar hos sina föräldrar.

Det är inget nytt fenomen. De senaste 20–30 åren har Sverige legat efter i byggandet. I det avseendet är just regelkrångel, som vi nu debatterar, en central fråga.

Den borgerliga alliansen jobbade mycket med denna fråga de sista åren vid makten. Men som tidigare debattörer har varit inne på verkar det som att den nuvarande regeringen med Mehmet Kaplan i spetsen har tappat tempo i denna fråga.

Mehmet Kaplans resonemang och inlägg i diskussionerna handlar mycket om att underlätta för kommunerna. Det är kommunernas regeltyngd som ska plockas bort. Men om sanningen ska fram är kommunerna en stor del av problemet.

I min hemkommun skulle ett markområde bebyggas. Den tidigare kommunledningen var överens med markägaren om att det skulle byggas bostäder där. Markägaren skövlade området, som var en skog. Efter valet ändrades partimajoriteten, och då kunde man inte längre bygga eftersom ett parti i koalitionen satte käppar i hjulet. Nu har vi ett kalhygge utan något naturmervärde som är en självklar markplätt att bebygga. Men det går inte på grund av nimbysyndromet, not in my backyard, det vill säga väljargrupper som trycker på kommunledningen för att det inte ska byggas där.

Det är ett genomgående problem som har drabbat särskilt Stockholmsregionen och som det är viktigt att komma till rätta med. Då räcker det inte att säga att vi måste lätta på regelbördan för kommunerna, för många gånger sitter problemen någon helt annanstans.

Det är intressant att titta på hur många tomter det går att börja bebygga i Stockholmsregionen i dag. Det rör sig om ungefär 20 000 tomter, men ledtiderna för att på allvar öka byggtakten är långa, eftersom man måste genomgå de omfattande planprocesserna.

Dessutom är många av dessa redan detaljplanelagda tomter i några av de stora byggbolagens ägo, och det finns inget starkt intresse för dem att på allvar sätta igång byggandet. En relativt högt uppsatt chef på ett av de stora byggbolagen uttryckte det som att man då förstör marknaden. Det finns alltså ett explicit intresse av att inte trycka ut för många bostäder, för man sitter på fina markplättar som man inte har någon konkurrens om.

Då behövs det regelförenklingar som gör att man kan få ut mark till försäljning och på allvar börja bygga bostäder.

Det är tråkigt att ministern inte vill vara konkret med vad det är för åtgärder han vill vidta bortom att underlätta för den kommunala byråkratin.

Anf. 42 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack till interpellanten och de övriga debattörerna!

Det här handlar i grunden om två olika saker. Det ena är regelförenklingar inom bostadspolitik, som interpellationen tar upp, och det andra är hur vi generellt jobbar med bostadspolitik. Jag ska försöka besvara ett antal av frågorna.

Nina Lundström påstår att jag skulle ha sagt att hennes frågor inte föll inom ramen för interpellationsdebatten. Jag sa att inte alla av dem gör det. Om jag räknade rätt ställde Nina Lundström sex frågor i sitt första anförande, eller till och med kanske sju, och alla var inte riktigt inom ramen för debatten. Men det är inte min sak att bedöma det, utan det gör talmännen.

Mats Green ställde en ja- och nejfråga. Precis som Mats Green vet är det inte rimligt att jag skulle säga hur det ska vara när jag precis har remitterat ett förslag som över 100 remissinstanser ska inkomma med synpunkter på. Det är lite förmätet att begära det, och det vore också förmätet från min sida att proklamera hur det ska vara.

Förslaget som gäller instansordningen är nu ute på remiss. Förslagets inriktning är att länsstyrelserna är en instans som eventuellt skulle kunna tas bort. Men säg att vi får hundratals svar och att majoriteten av dem med adekvata formuleringar menar att länsstyrelserna inte bör tas bort, tycker då Mats Green att jag helt ska bortse från det? Det är ett mycket märkligt sätt att se på statsförvaltning och statsadministration. Då behöver vi ju inte remittera förslagen. Då kan vi anta förslaget rakt av.

Det finns en orsak till att man remitterar. Nu är förslaget ute på remiss. I förslaget har jag skrivit vad regeringen tycker, och nu ska vi få svar på det.

Jag hoppas att detta är en ordning som vi är överens om. Det är så tidigare ministrar har gjort. De har inte kommit med förslag som inte är beredda, utan de har låtit remissinstanserna svara. Därför går det inte att

svara ja eller nej på Mats Greens fråga, och det hoppas jag att han respekterar.

Ola Johansson berörde Bostadsplaneringskommittén och att jag hade tagit upp den frågan. Jag är lite bekymrad över att Ola Johansson spelar ned Bostadsplaneringskommitténs betydelse. Det beror antingen på att den kommittén nu kanske inte riktigt kommer in på det spår som Ola Johansson och hans parti vill, eller så är det några andra orsaker.

Du tog upp ett skäl, Ola Johansson. Du menade nämligen att den inte var inriktad mot regelförenklingar specifikt. Jag menar att kommittén med de direktiv den har är relativt vid i den bemärkelsen att den faktiskt kan komma fram till ytterligare ett antal områden som inte innefattas direkt av uppdraget. Jag har varit med i riksdagen i åtta år, och jag har sett många parlamentariska utredningar komma med olika typer av förslag som kanske inte ligger exakt inom det specifika området.

Det är lite lustigt att både Nina Lundström och Ola Johansson hänger upp sig på min förhoppning att kommunerna bör kunna förenkla byggnadsnämndernas arbete genom exempelvis smarta informationsteknologiska lösningar. Detta är något som vi absolut kan debattera och diskutera, men det står bortom allt rimligt tvivel att det är ett område där fler kommuner kan bli bättre.

Anf. 43 MATS GREEN (M):

Fru talman! För det första: Man har inte en aktiv bostadspolitik bara för att man säger det eller skriver det. Fortfarande efterlyser vi konkreta förslag och åtgärder.

För det andra: Om bostadsministern inte vill uttala sig om länsstyrelsernas roll, hänvisa då inte heller till den utredning som nu finns och som föreslår att länsstyrelserna inte längre ska vara överklagandeinstans. Kan man inte ge besked där, så hänvisa inte till just detta som exempel på hur man kan fortsätta regelförenklaringsarbetet.

Är man minister kan man inte nöja sig med att bara problematisera. Är man minister har man faktiskt ett ansvar att agera för att hantera de utmaningar man har inom sitt ansvarsområde.

För det tredje: Var finns regeringens egna tankar om hur man kan driva detta vidare? Allt som man hänvisar till är ju den inriktning som den tidigare alliansregeringen hade och som samtliga rödgröna partier på något sätt alltid var emot.

Återigen frågar jag: Var finns beskeden om förekomsten av en rödgrön bostadspolitik? Sluta ge allmänna, svepande svar på tydliga frågor! Börja leverera politik och besked! Det handlar om utmaningar för enskilda svenskar och för alla delar av Sverige. Besked efterlyses, fru talman!

Anf. 44 OLA JOHANSSON (C):

Fru talman! Tack för debatten, Mehmet Kaplan!

Ministerns svar på Mats Greens frågor om länsstyrelsernas roll gör mig något ledsen. Vi har ju blivit vana vid att ha en minister som är ganska öppen med vilka bekymren är i olika delar av planeringsprocessen. Ett sådant bekymmer, som vi har diskuterat ganska öppet i debatten, är just länsstyrelsens dubbla roller. Länsstyrelserna ska stötta kommunerna i deras planarbete, hålla reda på de olika statliga kraven och lagstiftningarna och de olika statliga myndigheternas roller och stötta kommunerna så att

deras bostadsplanering kan genomföras som de önskar. Men utredningen har kommit fram till att det är mycket problematiskt att länsstyrelserna sitter på dubbla stolar och dels har denna samordnande roll, dels är en instans som man kan överklaga till. Det är lite förvånande att ministern inte vågar sätta ned foten och uttala detta, för detta var den tidigare ministern, Stefan Attefall, mycket tydlig med.

Länsstyrelsens kompetens ska användas till det som den är bra till, och det är att samordna saker och ting. Sedan har vi också sett att länsstyrelserna ger en del motstridiga besked, inte minst när det gäller strandskydd och kommunernas möjlighet att bygga och planera för bostäder i strandnära lägen. Det är inte i alla kommuner och alla län som det är möjligt att få fram så kallade LIS-områden. Det är ett stort bekymmer. Där tycker jag att ministern borde ta landshövdingarna i örat, men det är en annan fråga.

Jag vill kort tacka för debatten. Jag noterar att ministern inte riktigt har förstått vad som är Bostadsplaneringskommitténs uppgift, men det får vi återkomma till i en senare debatt.

Anf. 45 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Jag tänkte fortsätta där Mats Green slutade. Vi skulle vilja ha lite tydligare besked om var ministern principiellt står i förhållande till regelförenklingsfrågorna.

Det är som sagt väldigt mycket generella resonemang och utläggningar. Vi har hunnit få ett antal frågor om länsstyrelsernas roll och huruvida man bör kunna överklaga till länsstyrelsen. Det vore intressant att höra inte bara hur Mehmet Kaplan tycker att man ska förhålla sig till remissinstanser utan också vad han tycker i själva sakfrågan.

I mitt första anförande i den här debatten höll jag en utläggning om att det finns många situationer där kommunerna utgör problemet. Kommunpolitikerna är hårt pressade av så kallade nimbyväljargrupper – alltså ”not in my backyard”. Håller Mehmet Kaplan med om den beskrivningen?

Vad tycker Mehmet Kaplan om det faktum att kommuner kan sätta upp egna särregler för hur man ska bygga bostäder – är det rimligt att det är olika miljökrav i alla kommuner? Tänk om man i varje kommun skulle bestämma hur iPhones ska tillverkas. Alla förstår att det skulle ha en kraftigt negativ inverkan på produktionen.

När det gäller bullerregler är det svårt att bygga ettor för unga människor därför att reglerna föreskriver att man ska ha minst ett bullerfritt rum. Då kan man inte bygga ettor ut mot gatan i vissa områden. Vad tycker Mehmet Kaplan om det?

Håller han med om vår beskrivning att länsstyrelserna många gånger är ett problem vid tillämpningen av strandskyddet och miljölagstiftningen som gör att många kommuner som vill bygga och som inte är ett problem i sammanhanget stoppas från att göra det.

Vi i Alliansen vill göra byggandet till ett riksintresse. Vad tycker Mehmet Kaplan om det?

Anf. 46 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag tackar Mats Green och övriga ledamöter för möjligheten att lufta denna viktiga fråga.

Jag vill fokusera på två saker i mitt slutanförande. Den ena handlar om det Mats Green och flera andra debattörer tar upp, nämligen att det skulle vara något fult eller skamligt att fortsätta att jobba på en linje där man samtycker i vissa delar, medan man tycker att andra kunde ha gjorts bättre.

När det gäller att jag inte skulle tycka att det är bra med den kontinuitet som är en förutsättning för att ha en statsadministration som följer långsiktiga linjer för ett hållbart statsbyggande vill jag meddela Mats Green att jag inte kommer att röja undan olika typer av initiativ som har tagits tidigare bara för att det är ett annat parti eller en annan regeringsbeteckning som står bakom dem.

Så gjorde man inte heller 2006, när den dåvarande regeringen tillträdde. Under åtta år har den regering där Fredrik Schultes och Mats Greens parti var störst gjort ett antal saker som jag kan ha åsikter om och där vissa detaljer var bra och andra – kan jag tycka – var dåliga.

Att helt bortse ifrån den åtta år långa perioden och säga att nu ska vi lägga om detta helt och hållet låter sig inte göras av två skäl. Det ena handlar om en långsiktighet i statsadministrationen, och det andra handlar om att det här området inte lämpar sig för den typen av ideologiska skygglappar.

Jag kommer att svara på detta på samma sätt också i kommande debatter.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2014/15:352 om bostadssituationen för utsatta kvinnor

Anf. 47 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Nina Lundström har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta så att utbudet av bostäder ökar och lyfter särskilt fram bostadssituationen för utsatta kvinnor.

Inledningsvis vill jag säga att Nina Lundström tar upp en mycket viktig fråga. Bostadsbristen berör många, och särskilt svårt är det för utsatta personer som snabbt behöver en bostad. Bristen på bostäder påverkar möjligheten för kvinnor och barn som till exempel lever i skyddat boende att återgå till ett vanligt liv. Den sekundära bostadsmarknaden växer, och socialtjänstens förutsättningar att stötta personer som är i behov av en bostad begränsas.

En viktig del av lösningen är att åstadkomma ett ökat bostadsbyggande och ett byggande av bostäder som personer med vanliga inkomster har råd att efterfråga. Ett ökat utbud av bostäder underlättar situationen både för enskilda och för kommunernas socialtjänst. Som jag tidigare anfört avser regeringen att skapa incitament för ett ökat bostadsbyggande.

Att förebygga och motverka våld och andra former av övergrepp mot kvinnor har hög prioritet i regeringens jämställdhetsarbete. Det är viktigt att det civila samhällets organisationer får stöd för att utföra sin verksamhet. De ideella kvinnojourerna utför ett betydelsefullt arbete med stöd och skydd till kvinnor som har utsatts för våld.

Regeringen avsatte i budgeten för 2015 ytterligare 100 miljoner kronor per år för att stärka de ideella kvinnojourernas arbete och bidra till ökad

Anf. 48 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Fru talman! Jag har ställt denna interpellation till statsrådet för att belysa hur utsattheten i samhället drabbar de absolut mest utsatta. När bostadsmarknaden inte fungerar tillräckligt väl är det just dessa personer som drabbas.

Jag noterar att Aftonbladet i dag har en beskrivning av hur läget ser ut för dem som drabbas av våldet. Under 2000-talet dödades 237 kvinnor. Varje år dödas 16–17 kvinnor. Det är helt förfärligt.

Inriktningen på mina frågeställningar i dag handlar om bostadssituationen. I förlängningen är det en fråga om att försöka förebygga och hitta åtgärder för de mest drabbade.

Låt mig börja med att säga följande: Det är helt förfärligt att det är brottsoffret som måste byta bostad. Egentligen borde det vara förövaren som förlorar sitt hyreskontrakt eller besittningsskyddet till sin ägda bostad, inte den som är brottsoffer.

Johan Pehrson tog i en tidigare debatt i dag upp andra aspekter på våldet. Jag kommer nu att fokusera helt och hållet på bostadsfrågan.

Det är otroligt viktigt att försöka hitta alternativa bostäder till dem som måste flytta från sina hem. Det är orimligt att de som försöker hitta ett alternativt boende ibland återvänder till förövaren därför att man inte har kunnat lösa bostadssituationen.

Tyvärr måste de drabbade brottsoffren ibland inte bara flytta inom sin kommun utan också utanför sin kommun. Det kan påverka möjligheterna till inkomst och därigenom möjligheten att bli godkänd som hyresgäst och få ett kontrakt. Om bostadsmarknaden hade fler tillgängliga bostäder generellt sett skulle också de mest utsattas situation förbättrats betydligt när det gäller den möjligheten.

Jag vill uppmärksamma på att alliansregeringen lämnade en proposition till riksdagen som handlade om besittningsskyddet. Vi hade en situation där brottsoffer ibland blev vräkta på grund av att de hade en förövare som förstörde bostaden. Denna proposition, 2013/14:195, antogs av en enig riksdag. Där förstärktes brottsoffrets ställning genom lagstiftning, vilket var *en* viktig åtgärd.

Men det finns naturligtvis många andra viktiga åtgärder. Det handlar exempelvis om hur myndigheter agerar om man bor i en ägd bostad och det handlar om ett vräkningsförfarande. Hur kan vi snabba på processen så att brottsoffret skyddas i största möjliga mån?

Jag har följdfrågor till bostadsministern vad gäller möjligheter att vidta åtgärder för att förbättra situationen. Jag har fyra kommentarer som jag vill lämna till statsrådet för att höra om det finns en framkomlig väg för att titta på ytterligare åtgärder.

Den första är nyproduktionen. Där delar jag statsrådets uppfattning att vi behöver fler bostäder generellt sett på bostadsmarknaden. Den andra är frågan om ägarlägenheter. Skulle det kunna vara en möjlighet för att öka utflödet av bostäder? Den tredje är inkomstkraven på hyresgästerna. Kan dessa ses över? Den fjärde är vräkningsförfarandet när man bor i en ägd bostad. Hur kan vi skynda på processen så att vi skyddar brottsoffret?

*Svar på
interpellationer*

Detta är några viktiga åtgärder som skulle kunna prövas i syfte att skydda brottsoffret.

Anf. 49 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Detta är en väldigt viktig fråga. Vi har bostadsbrist generellt, men det här slår extra hårt mot våldsutsatta. Det finns våldsutsatta män också, men det är en överväldigande majoritet kvinnor och barn som berörs.

Tyvärr har vi de senaste åtta åren kunnat se att situationen har förvärrats. Det har lett till en stor kris för de utsatta kvinnorna och för kvinnojourerna. Det har varit kvinnojourer som har slagit larm om att de tyvärr inte kan ta emot nya skyddsbehövande kvinnor eftersom det inte finns bostäder till dem som redan är där. Den genomströmning som är tanken när det gäller kvinnojourerna har alltså inte fungerat. Många har i stället bott i månader eller kanske till och med i år på kvinnojour, vilket är ett akut-boende och ingen långsiktig lösning.

Även barn kan bo på kvinnojour, och eftersom det finns speciella regler som gör att man inte får ta emot besökare innebär det att barnen inte kan ta med kompisar ”hem” till kvinnojouren. Det ställer alltså till det för de berörda familjerna, och det ställer till det ännu mer för de kvinnor som försöker komma in på en kvinnojour men nekas plats för att det är fullt. Vart ska de bli av? Risker är att man hamnar i en ännu mer utsatt situation och att man kanske får gå tillbaka till sitt våldsamma förhållande eller sova på en soffa någonstans, flytta runt och ha en väldigt osäker situation. Därför är det jätteviktigt att vi löser det här.

Det fanns ett bra initiativ, där vi hade enighet i riksdagen, som handlade om att man skulle försvåra vräkningar av våldsutsatta kvinnor. Det är nämligen så att den man som antingen bor med kvinnan i lägenheten eller kommer på besök kan komma mitt i natten och stå och skrika utanför hennes fönster, vilket räknas som en störning – och det är kvinnan som blir ansvarig för störningen. Till och med i de fall då mannen inte bor tillsammans med henne i lägenheten blir hon ansvarig för störningen, vilket i förlängningen kan leda till att hon blir vräkt från sin bostad. Det är fruktansvärt, och det är därför ett viktigt initiativ. Nu gäller det att det också följs – vi får följa upp hur det fungerar i praktiken – men det är viktigt.

Sedan måste det till nya bostäder. Det som behövs är framför allt hyresrätter med rimliga hyror. Många av kvinnorna har nämligen ingen stark ekonomi. Det är dock stor skillnad bland våldsutsatta kvinnor, och vi har alltifrån låginkomsttagare till höginkomsttagare. Men även om de har en stark ekonomi från början brukar det tyvärr sluta med att kvinnan har en låg inkomst. Det är väldigt vanligt att kvinnor som blir misshandlade blir sjukskrivna, och tyvärr är intresset från arbetsgivaren för att behålla kvinnan i många fall inte så stort.

Blir hon dessutom utförsäkrad – vi har ju hårda sjukskrivningsregler – blir hennes ekonomi ännu mer försämrad. Många hyresvärdar kräver att man har en ganska hög inkomst, och det ska helst vara en fast inkomst. Risker är alltså att även den kvinna som hade det från början i den här processen förlorar sitt jobb och står utan försörjning. Därför måste vi se till att det kommunala ansvaret fungerar – ytterst finns det nämligen ett kommunalt ansvar för både försörjning och bostad – men sedan måste det

till nya bostäder. Bostadsministern har i dag faktiskt aviserat en lång rad konkreta åtgärder, bland annat att staten ska ta ett större ansvar och hjälpa kommunerna med bostadsförsörjningsansvaret. Det tror jag är ett viktigt steg.

Anf. 50 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Jag vill tacka Hillevi Larsson, som sa typ allt jag hade tänkt säga. Jag instämmer helt och hållet.

Jag vill betona det Hillevi sa om förstärkningen av lagstiftningen, där vi också ska följa upp att kvinnor får behålla sitt hyreskontrakt och inte belastas för den störning som hennes partner, expartner eller vem det nu kan vara som utsätter henne för våld utgör. Det ska belasta honom och inte den som har hyreskontraktet. Vi ska se över den lagstiftningen, som har varit mycket efterlängtat och väldigt bra för de utsatta kvinnorna.

Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund mätte för några år sedan hur många som blev avvisade från kvinnojourerna på grund av platsbrist. Det var ca 2 000 personer som blev det 2012, vilket är 65 procent av dem som söker sig till kvinnojourerna. Det är en väldigt stor andel, och det är en ökande andel. Vi vet att antalet personer som blir avvisade ökar för varje år som går, så det sker ingen förbättring.

Det som är verkligt oroande är att dessa boenden är akutboenden, och vi behöver slussa ut kvinnorna till lättillgängliga boendeformer någonstans där de kan bosätta sig. Hur funkar jourerna? Jo, man får sina vardagsrutiner ställda på ända. Man missar ofta jobb, skola och förskola, och man lever i ett slags undantagstillstånd. Det är inte ett bra sätt att leva på långsiktigt. Jag beklagar därför att Nina Lundström, som ändå har ställt en väldigt viktig fråga, och Folkpartiet röstade ned det budgetförslag vi lade fram förra året. Det hade gett en stor förstärkning till kvinnojourerna för att till exempel öka antalet platser.

Det är dock även riktigt att säga att det är en ansvarslös bostadspolitik som har lett till att vi i dag har alldeles för få hyresrätter att slussa ut de här kvinnorna till. Som Nina Lundström säger är det också mycket riktigt så att möjligheten har försvårats av de höga kraven från hyresvärdarna. Det ställs krav på fast anställning, inga betalningsanmärkningar och löner som ska ligga på tre eller fyra gånger hyran. Många av dessa kvinnor har på grund av sin utsatta situation svårt att leva upp till de här kraven och har inte råd att betala hyrorna.

En ofta bortglömd del av det våld män riktar mot kvinnor är det ekonomiska våldet. Många kvinnor har inte ens ett konto, och man har inga pengar att röra sig med. Det är i stället någonting mannen i relationen har tagit hand om. Många är sjukskrivna och arbetslösa, och många har till exempel betalningsanmärkningar och skulder efter att ha utnyttjats och lurats av sin partner.

Skyddade personuppgifter är ytterligare ett hinder, och jag tycker att det kan vara någonting bostadsministern ska titta på.

En person som kommer från en våldsam relation kan även dömas av nya hyresvärdar utifrån sin tidigare familjesituation. Man belastas för de problem och det obehag man tidigare kanske har ställt till med gentemot grannar och hyresvärdar, som alltså har skapats på grund av tidigare bostadssituationer.

Vänsterpartiet har ett flertal gånger tagit upp frågan om höga krav på hyresgäster, och vi har motionerat om den. Både regeringspartierna och Folkpartiet har tyvärr röstat emot det. Det handlar om förlegade krav jag verkligen tycker att vi borde ändra på.

Åtta av tio kommuner har enligt Unison uppgett att bostadssituationen är ett hinder för kvinnofridsarbetet. De vanligaste svårigheterna som identifierats är bristen på hyresrätter, avsaknaden av förturssystem, avsaknad av kommunal bostadsförmedling och bristande samverkan mellan kommunerna.

Anf. 51 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag tackar Nina Lundström för frågan och Hillevi Larsson och Nooshi Dadgostar för att de deltar i debatten. Det är en väldigt viktig debatt. Det handlar i grunden om den grupp människor som är mest utsatt – den grupp människor i vårt samhälle som hela tiden, genom intresseorganisationer och nära och kära, ber om uppmärksamhet från de folkvalda och regeringen.

Det här är någonting som egentligen inte går att skilja ut från bostadspolitiken, socialpolitiken eller justitiepolitiken, utan frågorna går in i varandra. Därför är jag väldigt glad att frågan lyfts upp även på mitt bord, för det synliggör. Detta är ett av de svåra problemen och en av de svåra utmaningarna vi står inför. Som ett av världens mest jämställda länder har vi en situation där mäns våld mot kvinnor firar nya triumfer varje år, och det är någonting som bör tas på största allvar.

Jag ska försöka besvara ett antal av de frågor Nina Lundström ställde. En handlade om inkomstkravet, och vi tittar för närvarande på hur vi ska hantera situationen. Grundproblematiken är nämligen att det byggs för lite, och framför allt byggs det alldeles för lite små hyresrätter med rimliga hyror. Det är någonting vi har en politik för och som jag inom den närmaste framtiden kommer att återkomma om med exakta siffror. I grunden innebär dock den övergripande problematiken att det inte finns så många nya, små bostäder att den här gruppen blir extra utsatt. Dessutom kommer, ovanpå det, fastighetsägarnas olika typer av hyreskrav på ibland upp till tre gånger månadslönen. Det är någonting vi därför har tagit in i arbetet, och vi jobbar med det.

När det gäller vräkningsförfarandet är det ytterligare en problematik. Det ligger mellan mig och Justitiedepartementet, för det är en fråga som inte direkt är mitt område.

Detsamma gäller egentligen det som Nooshi Dadgostar tog upp, det vill säga frågan om skyddade personuppgifter. Det ligger emellan oss, och jag kommer att lyfta upp frågan så att det arbete som bedrivs där skyndas på.

När det gäller grundfrågan som Hillevi Larsson tog upp, nämligen tillkännagivandet från 2013, där det uttalas att regeringen ska återkomma med ett förslag för att stärka våldsutsatta hyresgästers besittningsskydd, vet vi att det numera blir en rättslig prövning av en uppsägning som ska beakta om en försummelse har sin grund i att en närstående har utsatt hyresgästen för våld, lite det som Nina Lundström talade om.

Problematiken som finns är att dessa regler vid arbetet med propositionen *Stärkt besittningsskydd för utsatta hyresgäster* i allt väsentligt ansågs vara tillräckliga då de antogs. Men vi ser att så inte är fallet, och därför

tar jag detta på allvar. Hillevi Larssons inlägg var också i samma riktning, att detta måste vi jobba mer med.

Jag kan inte låta bli att lyfta upp det som både Hillevi Larsson och Nooshi Dadgostar tog upp, nämligen problematiken med att Nina Lundström var med och röstade emot budgeten som innehöll viktiga pengar till kvinnojourerna. Det var en liten del av hela budgeten, men faktum kvarstår att det var viktiga pengar. Även om det var små pengar hade 100 miljoner kronor betytt att det hade varit lite enklare att jobba med och bedriva det här viktiga arbetet hos kvinnojourerna.

Anf. 52 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Fru talman! Det här är inte en budgetdebatt, men till protokollet vill jag ändå konstatera att i budgeten lade allianspartierna 137,5 miljoner kronor, varav 60 miljoner kronor skulle gå till länsstyrelserna för att just öka samordningen av det preventiva arbetet för att minska riskerna och öka tryggheten för våldsutsatta kvinnor. Mot det hedersrelaterade våldet var det 5 miljoner kronor rakt av.

Det finns alltså väldigt många insatser som är gjorda. Jag kan med stolthet säga att jag tillhör ett parti där statsråden Nyamko Sabuni och Maria Arnholm envetet har arbetat med dessa frågor för att förbättra de utsatta kvinnornas ställning i samhället och öka deras trygghet. Det gäller även Johan Pehrson i justitieutskottet.

Nu övergår jag till bostadsdebatten, där jag vill påtala några möjligheter. Det är bra att statsrådet säger att man följer upp lagen som började gälla den 1 juli 2014 och som syftar till att öka tryggheten för de kvinnor som bor i en hyreslägenhet och riskerar att bli vräkt. Syftet i den eniga riksdagen var ju att utsatta kvinnor, brottsoffer, skulle tryggas i sitt boende. Är det så att lagstiftningen inte har träffat rätt fullt ut är det rimligt att man ser över den.

Nooshi Dadgostar tar upp frågan om inkomstkrav på hyresgäster. Det finns verktyg för detta. Alliansregeringen genomförde hyresgarantier, men alla kommuner använder sig tyvärr inte av dem. Det finns alltså en möjlighet att använda sig av hyresgarantier som minskar den risk som det innebär att ta sig an en hyresgäst som kanske inte kan betala men i och med detta ändå kan sluta ett hyresavtal.

Vi tycker också att man skulle ha möjlighet till depositioner, om det nu är inkomstrisken som man bedömer, vilket är förfärligt i ett sammanhang där vi pratar om väldigt utsatta personer.

Statsrådet svarar inte på frågan om en ny upplåtelseform – ägarlägenheter. Det skulle ge kommunerna möjlighet att sprida ut lägenheterna i beståndet så att inte alla finns i stora hyresfastigheter på ett och samma ställe. Hur ser statsrådet på möjligheten att omvandla hyreslägenheter i befintlig stock till ägarlägenheter? Det har statsrådet inte kommenterat.

Jag vill också påtala det här med att just brottsutsatta kvinnor skulle hyra små lägenheter. 206 minderåriga barn är drabbade och har förlorat sin mamma. Det innebär att det är barnfamiljer som drabbas av våldet, och därför måste vi se till möjligheten att inrätta ett boende som räcker till också för familjer och inte bara enskilda brottsoffer. Det tror jag är oerhört viktigt, och jag skulle gärna vilja ha en kommentar från statsrådet angående de här frågeställningarna.

Nyproduktion är något som är väldigt viktigt, och därför konstaterar jag med stor förvåning att vi fortfarande inte får svar på frågan om ett av de verktyg som statsrådet har för att få fram bostäder – att göra någonting åt bullerförordningen. Varför är ett beslut inte på väg? Det är ju ett konkret hinder för att öka bostadsbyggandet, liksom många andra frågor som vi har tagit upp tidigare.

Jag tror att det krävs mycket snabba åtgärder. Jag tror inte att investeringsstödet som statsrådet anför så många gånger kommer att bistå i det här fallet. Det handlar om väldigt långa tider för att kunna få igenom det i riksdagen, om man vill inrätta ett sådant stöd, och nu krävs det snabba åtgärder.

Jag skulle väldigt gärna vilja ha en kommentar på de frågor jag har ställt, för det skulle kunna göra skillnad väldigt snabbt.

Anf. 53 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Det är många olika frågor som har tagits upp i den här debatten. En sak som jag skulle vilja lägga till gäller de kvinnor och flickor, för det kan även vara unga flickor, som är så utsatta att de behöver byta kommun.

Där har vi ytterligare ett dilemma. I dag kan vi se att många kommuner inte ens klarar av att ta hand om sina egna medborgare, och tyvärr skjuter de då ifrån sig ansvaret när det gäller att ta emot någon från en annan kommun.

Vi har exemplet Maria Barin som mördades i sin egen lägenhet i Landskrona. Hon hade bönat och bett om att få bo i en annan kommun eftersom hotsituationen helt enkelt var så stark. Det är många kvinnor och även barn som är i den situationen, och de har ett dubbelt dilemma. Om de kommer till en annan kommun kan oviljan där vara stark att ordna ett boende, därför att man helt enkelt tar den egna kommunens invånare i första hand.

Här krävs bättre samverkan mellan kommunerna och att vi helt enkelt ställer krav: Är någon hotad till livet så måste kommunerna ställa upp.

Jag tror också att en förstärkning av kvinnojourerna skulle vara positiv på det sättet att fler platser skapas så att de slipper tacka nej. Men detta är en kortsiktig lösning, om än väldigt viktig. Nästa steg måste också till. Det måste komma till fler lägenheter där kvinnorna kan bo permanent. Målet kan ju inte vara att bo på kvinnojour under en lång tid.

Det handlar om att bygga billiga hyresrätter med rimliga hyror. Där finns en rad åtgärder som ministern har tagit initiativ till. Det handlar också om att se till att de hyresrätter som finns inte ombildas. Vi har ju sett väldigt många ombildningar, men vi måste ha ett större antal hyresrätter, och kommunerna måste kunna köpa upp dem till utsatta kvinnor.

Anf. 54 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Möjligheten till en trygg boendesituation är central i arbetet mot våld mot kvinnor. I dag ser vi också att kommunerna tvingas erbjuda ofta extremt dyra och tillfälliga nödlösningar på vandrarhem och hotell. Vi ser att kvinnor ofta tvingas återvända till en våldsam partner eller att de stannar kvar i relationen, eftersom de upplever bristen på bostad som alldeles för närvarande.

Man ska också ha med sig att det inte är lätt att lämna en våldsam situation. Plötsligt kanske ett tillfälle öppnar sig, och då ställer man överlevnadsinstinkten tillfälligt främst och tar med sig barn och en ihoprafsad väska och ger sig iväg från lägenheten. Om samhället då inte reagerar direkt är risken ofta väldigt stor att en utsatt kvinna tvingas återvända till en våldsam man.

Allt detta sammantaget måste vi ta i beaktande. Vad vi gör här och nu är extremt viktigt och spelar en väldigt stor roll för dessa kvinnor. I dessa situationer är det extra viktigt att man agerar väldigt snabbt och har ett väldigt inlyssnande förhållningssätt från både kommun och socialtjänst och självklart från jourerna som känner att de blir helt överbelamrade av kvinnor som de inte kan ta emot.

Även representanter för kvinnojoursrörelsen tycker att vi ska ha ett investeringsstöd för byggandet av billiga hyresrätter. De tycker att det är viktigt att vi politiskt tar tag i frågan om att öka antalet hyresrätter och självklart inte ombilda hyresrätter, som Hillevi Larsson var inne på.

Marknadens vinstmaximering är hjärtlös i dessa situationer. Den bryr sig inte. Det är därför politiken måste gå in och faktiskt se till att hyresrätter byggs. Finansieringsfrågan är central i det sammanhanget.

Anf. 55 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack Nina Lundström, Nooshi Dadgostar och Hillevi Larsson för denna viktiga debatt!

Jag vill lyfta upp två saker som Nina Lundström frågade om. Den ena handlar om att omvandla befintligt bestånd till ägarlägenheter. Det är en fråga som man bör titta närmare på än vad som har skett under de senaste åtta åren. Jag vet inte vad Nina Lundströms regering gjorde i frågan. Det är möjligt att hon kan redovisa något förslag eller en utredning som tillsatts som har kommit fram till olika typer av konkreta åtgärder för att ta itu med den fråga som Nina Lundström har lyft upp. Jag kommer sedan i samråd med Nina Lundström att föreslå olika åtgärder som skulle kunna vara intressanta för området. Vi får se vad åtta års arbete på området har gjort.

Den andra saken är frågan om små lägenheter eller inte. Min problemformulering var att det byggs för få bostäder, i synnerhet mindre lägenheter – hyresrätter. Det är ett svar på det stora problemet med bostadsbristen, och det är självklart också ett svar på det problem som Nina Lundström lyfter upp. Det kommer alltid att finnas behov av större lägenheter och bostäder. Att ta mig på orden på det sättet var lite mer dramatiskt än vad jag hade tänkt mig.

I grunden åstadkommer vi inte några svar och lösningar på bristen på bostäder i en handvändning. Det är fråga om ett långsiktigt arbete.

Jag vill ta upp en annan viktig fråga, nämligen hur ansvarsfördelningen är när det gäller mäns våld mot kvinnor och bostadsförsörjningsplikten. Vi vet att socialtjänsten i kommuner har ansvar för att ge stöd och hjälp till brottsoffer. Där finns också kortsiktiga och långsiktiga insatser utifrån en individuell bedömning. Men de kan inte leva upp till sina åtaganden om det generellt sett inte finns en aktiv bostadspolitik. Under de senaste åtta åren har man i princip helt och hållet lämnat över ansvaret för bostadspolitiken, som då inte kan kallas politik, till att marknaden ensam ska sköta detta – precis som Nooshi Dadgostar så förtjänstfullt tog upp.

Marknaden har inte den typen av mekanismer så att den hanterar till exempel mäns våld mot kvinnor. Den ser inte till den typen av sociala aspekter som också måste finnas med i bostadspolitiken. Därför är jag glad över att vi nu har en regering som tycker att frågorna är så pass viktiga att vi är beredda att satsa mycket mer pengar än vad Nina Lundström själv räknade upp, som också finns i den antagna budgeten. Det är ett socialt och strukturellt problem. Problemet fanns under den föregående mandatperioden och kommer att finnas, tyvärr, framöver också. Därför behövs en aktiv bostadspolitik.

Jag har tidigare i interpellationsdebatter redogjort för hur vi avser att jobba med frågan. Grunden för vad vi ska åstadkomma med den lag som trädde i kraft förra året ska självklart följas upp. Jag tar på mig det uppdraget. Här handlar det om något som vi brett, sju partier, i riksdagen är överens om.

Anf. 56 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Fru talman! Det är välkommet att statsrådet tar upp frågan om samarbete mellan kommunerna. Det är viktigt att det också sker ett sådant samarbete.

Jag skulle ändå vilja ge ett varningens tecken när det gäller tron att investeringsstödet kommer att lösa utmaningarna. Det receptet är prövat. Under mycket lång tid fanns investeringsstöd. Jag kunde då notera att investeringsstödet, exempelvis där riksdagen ligger, i Stockholms län, inte kunde användas. De fick skickas ut i landet eftersom det stöd som fanns inte användes för byggande.

Det är mycket vanskligt att utlova att bostadssituationen ska lösas med den typen av investeringsstöd. De har inte löst problemen. Tvärtom har de varit en del av problemen.

När det gäller ägarlägenheterna vill jag påminna statsrådet om att alliansregeringen genomförde den första delen i reformen, det vill säga införde lagstiftningen för nyproduktion. Det fanns ingen sådan lagstiftning. Miljöpartiet var också motståndare till att den skulle införas. Nu finns det möjlighet att bygga ägarlägenheter i nyproduktion, men det går inte att omvandla i befintlig stock. Den utredningen har levererats och ligger på statsrådets bord. Därför skulle jag välkomna ett intresse att titta på den möjligheten. Det skulle skapa nya möjligheter att inrätta boenden, inte minst för socialt utsatta kvinnor, i ett vanligt bostadsbestånd.

Fru talman! Jag vill också påtala att det finns hyresvärdar, även privata, som tar ett stort socialt ansvar. De ser det som en viktig del av bostadspolitiken att erbjuda bostäder till de mest utsatta. Det är viktigt att framhålla.

Det är fortfarande många kvinnor som drabbas, och det är förfärande att 237 kvinnor har mördats under 00-talet – och 16–17 kvinnor fortsätter att mördas per år. Vi måste hjälpas åt för att göra någonting åt detta.

Anf. 57 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack, Nina Lundström, för möjligheten att få debattera denna angelägna och viktiga fråga! Tack också till Nooshi Dadgostar och Hillevi Larsson för att ni har deltagit i debatten och tillfört viktiga dimensioner!

Jag tar till mig det Nina Lundström har sagt. Jag tycker att det är oerhört viktigt. Det är en fråga där det egentligen inte finns skilda ståndpunkter. Det handlar om en utsatt grupp människor som behöver allt stöd den kan få, som dessutom innebär att vi som samhälle måste stå upp för de värderingar som bygger på att alla människor har lika värde. Den strukturella diskrimineringen av kvinnor i samhället får här sitt yttersta bevis för att det är en könsmaktssystem som genomsyrar alla delar av vårt samhälle. Jag tar med mig de frågor som har lyfts upp här, och jag kommer att titta på utredningen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2014/15:358 om bostäder på Bromma flygplats

Anf. 58 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Lars Tysklind har frågat mig hur jag ser på frågorna om att stänga Bromma flygplats till 2022, hur jag ser på möjligheten att bygga 50 000 bostäder på 15 år samt hur jag ser på möjligheten att bygga 50 000 bostäder på det område som Miljöpartiet kallar Bromma parkstad.

Regeringen har tillsatt en samordnare med uppdrag att pröva förutsättningarna för att utveckla flygkapacitet och öka möjligheterna till bostadsbebyggelse i Stockholmsregionen. Om samordnaren bedömer att detta är möjligt, ska samordnaren också presentera en finansieringslösning för avvecklingen av Bromma flygplats och utbyggnad av alternativ flygkapacitet som både staten och Stockholms kommun kan acceptera samt ta fram en tidsplan för det fortsatta arbetet. Samordnaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 20 oktober 2016.

Som framgår av uppdraget till samordnaren har regeringen inte tagit ställning till någon tidsplan för en eventuell avveckling av flygtrafiken på Bromma. Inte heller har regeringen någon uppfattning om vilka möjligheter det finns att bebygga Bromma flygplats och omgivande områden i det fall flygplatsen avvecklas. Frågan om var och hur ny bebyggelse ska tillkomma i Stockholm är ett ansvar för Stockholms kommun, och regeringen förväntar sig att Stockholms kommun kommer att redovisa sina planer inom ramen för samordnarens uppdrag.

Anf. 59 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet! Jag får dock säga att det är väldigt allmänt hållet och i princip beskriver det som vi redan vet. Det handlar ju om vilket uppdrag Anders Sundström har fått som samordnare.

Att jag ändå ställer de här frågorna i dag beror på att jag när det gäller den här interpellationen vill bredda debatten.

Åtminstone jag personligen har deltagit i debatten mycket ur flygperspektivet och ur infrastrukturperspektivet men kanske inte så mycket ur det som används som huvudargument för att lägga ned en viktig flygplats, nämligen bostadsperspektivet. Det diskuteras här precis nu.

Vi kan väl vara överens om att bostadsbristen är ett stort samhällsproblem, inte minst i Stockholm. Men vi löser inte bostadsbristen

generellt genom att lägga ned en av Sveriges viktigaste och mest strategiska flygplatser.

Stockholms Handelskammare har i en första rapport varit tydlig med att det här på sikt kan hota 24 000 jobb. Då talar vi inte bara om Stockholmsregionen utan om hela landet. Därför är Bromma som flygplats i grunden en nationell fråga och inte en regional bostadsfråga.

Man måste alltså bredda tanken till vad Brommas funktion som flygplats betyder för regioner runt flygplatser som de i till exempel Trollhättan-Vänersborg och Ängelholm. De kanske inte är med så mycket i den här debatten.

Från Folkpartiets sida kan vi deklarerat att det är självklart att Bromma flygplats behövs, att den ska vara kvar och att den är ett riksintresse.

Det känns som om det blir mer och mer uppenbart vad som låg bakom beslutet att tillsätta en samordnare. Jag vill återigen lyfta fram att det gjordes trots ett mycket tydligt tillkännagivande från riksdagen att det inte skulle ske, och tillsättandet av samordnaren grundade sig på bristfällig analys.

Stockholms Handelskammare har återigen lagt fram en rapport, som statsrådet säkert har tagit del av. Där har man tittat närmare på vad jag vill påstå är närmast önsketänkande i Miljöpartiets vision: att kunna bygga 50 000 bostäder på Bromma flygplats under en kort tid och på en trots allt något begränsad yta. Det går under ett namn som jag i och för sig kan uppleva som väldigt attraktivt: Bromma Parkstad.

Anledningen till att vi ställer frågor och tar den här diskussionen ytterligare ett varv är att det är intressant att höra hur bostadsminister Mehmet Kaplan ser på Miljöpartiets vision för Bromma. Är det en realistisk tanke, det här med hur man ska bygga ut Bromma Parkstad?

Naturligtvis är inte Folkpartiet eller jag personligen emot bostadsbyggande, men bostadsbyggande är huvudargumentet för att lägga ned Bromma som flygplats. Jag tycker att det är av allmänt intresse att det sker utifrån rätt argument. Det handlar inte så mycket om bostadsbyggande på en flygplats. Det handlar mer om varför man tillsätter en samordnare mot riksdagens tydliga vilja, beskriver verkligheten väldigt orealistiskt och inte gör en tillräcklig analys.

Den utredning som Anders Sundström på regeringens uppdrag nu genomför ger i sammanhanget helt fel signaler. Den ger bara några år med osäkerhet om vad som kommer att hända. Det är anmärkningsvärt att det sker under – åtminstone ur min synpunkt – helt felaktiga förutsättningar.

Statsrådet får gärna utveckla sina svar på mina konkreta frågor.

Anf. 60 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack så mycket, Lars Tysklind!

Det kan inte ha undgått Lars Tysklind att den här frågan är KU-anmäl原因. Situationen är sådan att jag har besvarat ett antal frågor från KU och att KU kommer att bestämma om det blir en granskning av ärendet eller inte. Jag kan alltså bara svara principiellt på frågor av övergripande karaktär.

Det här handlar om att regeringen har tagit beslut om att utse en samordnare. Den samordnaren kommer att se över om och hur flygtrafik kan föras över till andra flygplatser i regionen. Om det går att göra kommer regeringen att tillmötesgå Stockholms kommuns önskemål.

Jag kan inte svara på någon annan del av frågan utöver detta, för det här handlar i grunden om ett ärende som behandlas av KU.
(forts.)

Prot. 2014/15:73
17 mars

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.55 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

Svar på
interpellationer

§ 15 (forts.) Svar på interpellation 2014/15:358 om bostäder på Bromma flygplats

Anf. 61 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Vi har just startat denna diskussion, och återigen har vi fastnat i KU-anmälningen. Diskussionen om riksdagens tidigare tillkännagivande om Brommafrågan kanske vi kan lämna därhän och i stället diskutera det mer konkreta? Hur vi än vrider och vänder på det har ju regeringen tagit beslutet att tillsätta en samordnare för att se om det går att lägga ned flygverksamheten på Bromma och göra det till ett bostadsutvecklingsområde.

När man tar ett sådant beslut måste man se att det alternativ till flygverksamhet som man förespeglar är ett realistiskt bostadsalternativ. Det är egentligen detta frågan handlar om. Jag undrar då vad statsrådet tycker om den vision som finns, främst hos Miljöpartiet, om att man ska kunna bygga 50 000 nya bostäder på Bromma flygplats fram till 2030.

Området är ungefär lika stort som Hammarby sjöstad. Där har man under 30 år byggt ut 11 900 bostäder. Stockholms Handelskammare har lyft fram att det man diskuterar egentligen är önsketänkande. När detta blir alternativet i den allmänna debatten blir bilden av vad man har att välja på felaktig.

Nästan alla dagens interpellationsdebatter har handlat om ökat byggande och bostadsbrist. Det är klart att det också är ett samhällsproblem. Men precis som jag nämnde i mitt första inlägg har det inte med detta att göra. Det här är en nationell angelägenhet och en infrastrukturfråga. Det är inte en fråga om Stockholms bostadspolitik, även om det är väldigt viktigt att man kommer igång med det också.

Under alla åren i regeringsställning har allianspartierna och Folkpartiet varit drivande där. Det har funnits tydliga mål hela tiden. Man måste ändå skapa ett regelverk utan statliga subventioner för att få en bostadsmarknad i jämvikt. Inte minst har kopplingen mellan infrastrukturutbyggnad och bostadsbyggande varit en viktig del. Det kommer väl att tas upp här senare i dag.

Jag tror att vi är ganska överens när det gäller enklare process och sådant. Men jag tycker inte att det är detta frågan gäller, utan det handlar om huruvida den bild regeringen ger av alternativet när det gäller bostadsbyggandet på Bromma flygplats är realistisk och vad statsrådet har för synpunkter på det. KU-diskussionen kan vi väl lägga åt sidan så länge och i stället diskutera det konkreta.

Anf. 62 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Tack, Lars Tysklind, för frågan!

Det finns två ingångar i den här frågan. Den ena handlar om huruvida det är en nationell fråga eller inte. Om det är som Lars Tysklind säger och det är den nationella frågan detta handlar om är det som jag sa i mitt förra anförande, nämligen att ärendet är KU-anmält, och det är KU:s uppgift att kontrollera regeringens och statsrådets arbete. Det är en oerhört viktig uppgift, och vi får se vad KU:s eventuella granskning leder till.

Den nationella biten, som Lars Tysklind avslutade sitt anförande med, handlar om principfrågan. Om vi däremot tar det till den lokala nivån, det som berör Stockholm, nämligen bostadsfrågan, är frågan om var och hur ny bebyggelse ska tillkomma i Stockholm ett ansvar för just Stockholms kommun. Regeringen förväntar sig att Stockholms kommun kommer att redovisa sina planer inom ramen för samordnarens uppdrag. Det är också vad jag sa i mitt första anförande.

Oavsett hur Lars Tysklind väljer att formulera frågan hamnar den antingen i det härad där det är KU som nu hanterar den eller hos Stockholms kommun.

Anf. 63 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Då får jag konstatera att vi tydligen inte kan få några konkreta svar på de här frågorna så länge som KU behandlar detta. Då ska det bli väldigt intressant när det är över och vi får höra hur regeringen tänkte. På något vis måste ändå regeringen ha tänkt när man tillsatte en samordnare mot det tydliga tillkännagivande från riksdagen som kom samma dag.

Det kommer ytterligare ett tillkännagivande nästa vecka i samma fråga, där riksdagen uttalar att Bromma flygplats inte ska avvecklas. Det är klart att det känns lite krampaktigt när vi inte kan diskutera sakfrågan. Jag är inte helt säker på att jag vill acceptera att det är så känsligt att man inte kan diskutera det över huvud taget.

När det gäller den nationella frågan har regeringen genom sitt beslut att utreda frågan skapat en osäkerhet kring utvecklingen för många orter ute i landet. Bromma flygplats är ju en angelägenhet för hela landet. Den osäkerheten ska man få leva med i ett antal år.

Innerst inne känner jag att det möjligtvis finns en dold agenda här, att det egentligen handlar mer om att lägga ned flyget än om att bygga bostäder. Men det kan vi fortsätta diskutera. Det är ju allmänt känt att Miljöpartiet inte är speciellt bejakande när det gäller flyget som transportslag. Trots att vi i de flesta sammanhang talar om att ha ett transportslagsövergripande tänk gäller det inte riktigt för flyget och Miljöpartiet.

Anf. 64 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Tack så mycket, Lars Tysklind, för möjligheten att åtminstone lite grann försöka penetrera den här frågan!

En del av detta handlar om att regeringen har utsett Anders Sundström till samordnare för Bromma flygplats. Han ska pröva förutsättningarna för att utveckla flygkapacitet och öka möjligheterna till bostadsbebyggelse i Stockholmsregionen. Det ligger i uppdraget.

Men det är inte första gången frågan har varit uppe. Lars Tysklinds partiledare, Jan Björklund, lyfte frågan för inte så länge sedan. Den diskussionen finns på riksdagen.se att titta och lyssna på. Och diskussionen kommer antagligen även att återkomma framöver, så som jag förstår det som Lars Tysklind säger.

Regeringen har tagit ett regeringsbeslut om att tillsätta den här samordnaren. Och mitt ansvar som statsråd ligger i att verkställa regeringens beslut.

När det gäller bostadsfrågan finns det för bostadsministern vissa rågångar. Varken jag eller tidigare bostadsministrar går in och säger hur en kommun ska hantera sin bostadsförsörjningsplikt. Det är helt och hållet upp till Stockholms kommun, i det här fallet. Den diskussionen förs i Stadshuset. Och när Stadshuset eller de andra 289 kommunerna i Sverige vill föra en dialog med regeringen gör de det. Då följer de upp detta, och vi har som regering ett ansvar att föra en dialog med dem.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2014/15:364 om regeringsutspel om bostadspolitiska satsningar

Anf. 65 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Mats Green har frågat mig vilka konkreta bostadspolitiska åtgärder och satsningar jag hittills har tagit initiativ till och framför allt om det finns några planer från min sida på konkreta åtgärder och satsningar framöver.

I budgetpropositionen för 2015 satte regeringen upp ett mål om att det fram till 2020 ska byggas minst 250 000 nya bostäder. Bostadsbyggandet har under en rad år legat på alltför låga nivåer. Sverige växer, och det finns ett underskott av bostäder till följd av att nyproduktionen av bostäder inte har hållit jämn takt med vare sig behov av eller efterfrågan på bostäder under en lång följd av år. Den generella bristen på bostäder gör det särskilt svårt för unga att etablera sig på bostadsmarknaden, och ett stort antal kommuner anger att de har brist på bostäder som unga efterfrågar. Medianåldern för flytten hemifrån ökar i storstadsregionerna, och det råder en utbredd brist på studentbostäder på universitets- och högskoleorter. Bostadsbristen riskerar framtidens tillväxt, minskar rörligheten och försvårar matchningen på arbetsmarknaden.

Bostadsbristen behöver mötas med ett ökat bostadsbyggande. Det är särskilt angeläget att utbudet av alla slags hyresrätter, inklusive studentbostäder, ökar. Regeringen lyfte i budgetpropositionen för år 2015 fram nya tänkbara åtgärder, däribland frågan om att skapa lämpliga incitament såväl för byggande av små energieffektiva hyresrätter eller studentlägenheter som för de kommuner som står för ett ökat bostadsbyggande.

Miljonprogrammets flerbostadshus behöver moderniseras på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt. Regeringen föreslog därför i budgetpropositionen en stor satsning på ett stöd för renoveringar av flerbostadshus i miljonprogramsområdena som bland annat bidrar till

energieffektivisering. Jag beklagar att denna viktiga satsning röstades ned av riksdagen.

En viktig förutsättning för bostadsbyggandet är infrastruktur som ger människor möjligheter att snabbt och enkelt resa mellan bostad och arbetsplats. En annan är att också beakta behovet av att redan från början bygga hållbara bostäder och ett hållbart samhälle när man bygger nytt. Bostadsbyggandet är en del av stadsutvecklingen.

Bra kollektivtrafik öppnar upp för nya, attraktiva lägen för bostadsbyggande. I budgetpropositionen för 2015 aviserade regeringen att 500 miljoner kronor per år avsätts till insatser för förbättrade stadsmiljöer 2015–2018 i form av statlig medfinansiering till lokala och regionala investeringar i kollektivtrafik i tätort. Regeringen har givit Trafikverket i uppdrag att utveckla ett ramverk för så kallade stadsmiljöavtal med fokus på hållbara transporter. Täta städer med goda möjligheter till cykel-, gång- och kollektivtrafik samt god samhällsservice behövs dessutom för att fler ska kunna leva hållbart och för att man ska kunna bidra till att nå de nationella miljö kvalitetsmålen.

Jag kan försäkra Mats Green om att det pågår ett intensivt arbete i Regeringskansliet med att skapa förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande.

Anf. 66 MATS GREEN (M):

Herr talman! Det var tisdagen den 3 mars, alltså för exakt två veckor sedan, som statsminister Stefan Löfven, finansminister Magdalena Andersson och biträdande finansminister Per Bolund via en debattartikel i Dagens Nyheter klargjorde att man ville slopa överskottsmålet för statens finanser. Skälet till detta skulle enligt artikeln vara att man ville skapa utrymme för det som man benämner som offentliga satsningar och investeringar i bland annat bostäder.

Gång på gång kan vi konstatera att bostadspolitiska besked eller förslag från regeringen – trots upprepade frågor, kan jag tillägga, från politiskt håll, från medialt håll och från intresse- och branschorganisationer vad gäller boende- och hyresgästorganisationer, fackliga organisationer och byggbranschen i stort – i stort sett helt lyst med sin frånvaro, herr talman. Då föranleder det här utspelet ett antal frågeställningar.

Efter att man i förra veckan kritiserats i medierna för överksamhet i bostadspolitiken har man i dag skrivit en debattartikel med rubriken: Staten måste ta ekonomiskt ansvar för bostadsbyggandet.

Där kommer man inte med ett enda besked eller med något konkret eget förslag över huvud taget.

Frågan, herr talman, som jag har ställt till bostadsministern är alltså: Vilka konkreta bostadspolitiska åtgärder och satsningar har du hittills tagit initiativ till? Och, framför allt mot bakgrund av den debattartikel som jag tidigare nämnde, finns det några planer från din sida på konkreta åtgärder och satsningar framöver?

Jag får även i den här interpellationsdebatten tacka för svaret, även om det kanske inte var något som i ärlighetens namn kan beskrivas som ett klagörande eller som något konkret eller verkligt innehåll i fråga om förekomsten av en bostadspolitik från regeringen.

För det första hänvisar bostadsministern i sitt svar till att man satt upp ett rödgrönt mål om 250 000 nya bostäder till 2020. Då kan man bara

konstatera att det är en ambitionssänkning i förhållande till Alliansens mål om 300 000 nya bostäder till 2020. Sedan tycker jag att man ska vara ärlig med, herr talman, att behovet är större än så. Men det sista vi behöver är en ambitionssänkning av en internt splittrad och handlingsförlamad regering.

För det andra, herr talman, säger bostadsministern i sitt svar att bostadsbristen behöver mötas med ett ökat bostadsbyggande. Det instämmer vi från Alliansen i. Dock inställer sig då den alltför uppenbara frågan: Varför hade den rödgröna regeringen i sitt budgetförslag inte med ett enda förslag för ett ökat bostadsbyggande? Det var alltså inte ett enda regeringsförslag för ett ökat bostadsbyggande.

Det enda man föreslog i det rödgröna budgetförslaget var symboliska budgetposter i form av två mindre stödbidrag. Det var ett för energieffektivisering och renovering av flerbostadshus i miljonprogramsområden. Och det var ett lika symboliskt bidrag till upprustning av skollokaler.

Det enda man då föreslagit handlar ärligt talat om felriktade och i stort sett helt effektlösa nålpenningar i fråga om befintliga, redan byggda, bostäder. Förslag om byggande av nya bostäder lyser, som sagt, helt med sin frånvaro. Det duger inte, herr talman.

För det tredje avslutar bostadsministern sitt interpellationssvar med att säga att han kan försäkra mig om att det pågår ett intensivt arbete i Regeringskansliet med att skapa förutsättningar för ett ökat bostadsbyggande. Då är min fråga till bostadsministern: Om det nu skulle vara så, när tänker man presentera denna väldigt väl förborgade hemlighet för svenska folket?

Anf. 67 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Mats Green har ställt en viktig interpellation. Det var många av oss som reagerade på artikeln, och mot bakgrund av att vi vet vad som stod i förslaget i budgetpropositionen från regeringspartierna delar jag helt Mats Greens uppfattning. Det var två olika typer av bidrag, och det var energieffektiviseringar och upprustning av skolor. Förslag och investeringsstöd som skulle bidra till nyproduktion fanns inte i budgetförslaget. Därför är det högst relevant i dag att ställa sig frågan vad det är som avses med den typen av artikel.

Jag gläds dock åt vissa delar i svaret. Trots att statsrådet inte svarar på Mats Greens fråga kan jag nämligen konstatera att samplanering mellan kollektivtrafik och bostäder är en viktig faktor, det vill säga att bostäder är en förutsättning för att staten ska kunna bistå med investeringar i kollektivtrafik lokalt och regionalt.

Jag blir dock väldigt förvånad, herr talman, för i den föregående interpellationsdebatten kunde vi konstatera att statsrådet inte vill koppla ihop exempelvis Bromma flygplats med bostadsbyggandet. Men förutsättningen för de lokala investeringsmedlen är väl att det ska leda till ökat bostadsbyggande – antar jag. Jag skulle vilja ha en kommentar från statsrådet om vad som menas.

Sedan är jag glad över att cykling nämns, och det måste jag framhålla. Den stora frågan är dock vad det innebär med statlig medfinansiering lokalt och regionalt om det inte är kopplat till bostadsbyggande.

När det gäller de övriga åtgärder som skulle kunna beröras får man återigen bilden av att det är nationella pengar som ska lösa bostadskrisen. Jag vill än en gång ställa frågan till statsrådet vilka andra nog så viktiga åtgärder statsrådet kan tänka sig att återkomma till riksdagen med. En sådan viktig faktor som kunde konstateras vad gällde regelverket, krånglet och hindren för bostadsbyggande var att mindre krångel och hinder betydde kanske uppemot 15–20 procent av produktionskostnaden för de mindre hyresrätterna. Det finns alltså en annan väg att gå, och det är att jobba med att göra det lättare och enklare att bygga.

Det är mina frågor: Hur ser statsrådet på kopplingen mellan statlig medfinansiering lokalt och regionalt kopplat till bostadsbyggande, och hur ser förslagen ut vad gäller att minska det regelkrångel och de hinder som faktiskt gör byggandet dyrare?

Anf. 68 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag tackar Mats Green och Mehmet Kaplan, återigen. Vi har diskuterat regelfrågor och regelförenklingar vid en tidigare debatt här i eftermiddag, och jag anser att den debatten är avklarad. Nu handlar det i stället om statens ansvar och statens inriktning.

Centerpartiets uppfattning är att staten ska satsa på sådana åtgärder som innebär att vi bygger Sverige starkt. Statens medel ska användas för att stärka människor och regioner. Det är genom satsningar på infrastruktur, utbildning och företagande i hela landet vi kan få bostadsbyggandet att ta fart, inte genom direkta subventioner och stöd till byggandet.

De mindre attraktiva lägen vi har blir inte attraktivare bara för att det byggs mer där, utan de måste göras till attraktiva A-lägen genom att vi satsar inte bara på bra trafiklösningar, ett fungerande civilsamhälle, fritidsaktiviteter, god kvalitet i skolorna och fler arbetsplatser lokalt utan också på möjligheter att transportera sig till de platser i närområdet där arbetstillfällena finns.

Vi har också fått höra i Mehmet Kaplans svar att han är ledsen över att det inte satsas 1,7 miljarder kronor på miljonprogrammet under fyra år. När vi räknar på det ser vi att det är pengar som räcker ungefär till en duschblandare och några tapetrullar i de 400 000 bostäder i miljonprogrammet som skulle behöva rustas upp och energieffektiviseras. Det kan man naturligtvis vara ledsen över, men jag tror att Mehmet Kaplan och byggindustrin ska vara väldigt glada över att det är just den budget Alliansen föreslog som vann riksdagens gillande.

Med den budget som föreslogs från regeringssidan skulle kostnaderna för byggindustrin nämligen öka med 2,4 miljarder årligen, enbart på grund av att regeringen hade för avsikt att dubbla arbetsgivaravgifterna för unga under 25 år. Med en byggindustri som har närmare 50 000 anställda som är under 25 år skulle kostnaderna för dessa 20 procent av de anställda sammanlagt bli ca 2,4 miljarder. Om man skulle slå ut den summan på varje ny bostad som byggs under det här året, baserat på den statistik över det prognostiserade bostadsbyggandet vi har, har vi räknat ut att varje bostad skulle kosta 60 000 kronor mer med Socialdemokraternas budget än med Alliansens budget.

Lägger vi då till och gör lite matematik av regeringens 1,7 miljarder under fyra år, och jämför det med kostnadschocken på 2,4 miljarder

årligen, får vi alltså en minuspost på 9,2 miljarder med regeringens budget. Det blir en pluspost på 1,7 miljarder. Byggindustrin får alltså 2,5 miljarder högre kostnader med regeringens föreslagna budget än vad den har med den budget som nu gäller. Det är ju lite intressant när man talar om stöd till byggindustrin för att byggindustrin ska bygga mer bostäder. Man borde i stället titta på och diskutera hur mycket pengar staten och kommunerna tar ifrån byggbranschen.

Lägg fokus på rätt saker! Lägg det inte på att dopa byggföretag på den privata sidan. Är det så att man ogillar de privata alternativen i vård- och omsorgssektorn borde man i så fall ha samma attityd när det gäller de privata företag som agerar i byggsektorn.

Anf. 69 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Ministern har själv presenterat det som behöver göras, och man kan i dag läsa på DN Debatt om sex punkter, tror jag att det var, med åtgärder. Jag tänkte fokusera på tre av dem. Det handlar om statens ansvar, om att snabba upp byggprocessen och om konkurrens. Det är inte därmed sagt att de andra punkterna är oviktiga, men jag börjar med de här.

När det gäller statens ansvar har staten i praktiken inte haft något ansvar de senaste åren. I stället har det legat enbart på kommunerna, och det har varit en tuff uppgift för dem. Har man ett kommunalt byggbolag har man nämligen det verktyget, men i övrigt har man inte många verktyg i kommunen. Det är klart att man kan göra en bättre markprocess och att det finns mycket sådant, men när det de facto handlar om att sätta igång och börja bygga ligger det i byggbolagens händer.

Byggbolagen har prioriterat det som ger mest pengar. Det är lönsamt att bygga hyresrätter, men byggbolagen har bedömt att det är ännu mer lönsamt att bygga bostadsrätter och villor. De hyresrätter som ändå har byggts är framför allt fashionabla hyresrätter med höga hyror. Över hälften av landets kommuner uppger att de har bostadsbrist, och det är framför allt hyresrätter med rimliga hyror som behövs. Det är dock inte det byggbolagen vill bygga, och det är här staten kommer in. Genom ett statligt ansvarstagande kan man stimulera byggandet av det som behövs.

Det har tidigare gjorts stimulanssatsningar, och det har faktiskt fått effekt. Det har dömts ut som att det inte har fått effekt, men det är på grund av att det sattes in ganska sent. Där kan man vara självkritisk och säga att vi när vi var i regeringsställning borde ha satt in insatserna tidigare, men man såg definitivt att det fick effekt. Det byggdes fler hyresrätter med rimliga hyror på grund av stödet. Därför är det en bra väg. Av interpellanten kallas det ineffektiva subventioner, men det har bevisligen haft effekt där det har provats.

Sedan kan man fråga sig vad vi kallar det stöd som finns till det ägda boendet, alltså framför allt villor men även radhus och till viss del bostadsrätter, även om det bara gäller den egna lägenheten och inte bostadsrättsföreningen.

ROT-avdraget kallas avdrag, men det är också en form av subvention. Detsamma gäller ränteavdraget. Man kan sänka sin skatt genom ränteavdraget på det lån man har på sin bostad.

Inget av detta gäller för hyresrätter. Det finns dessutom en form av dubbelbeskattning på hyresfastigheter.

Är inte dessa avdrag en form av subvention?

Det viktigaste är inte vad man kallar det utan att det är en förmån. Vi kan se att skillnaden har vuxit mellan hyresrätt och ägd bostad när det gäller beskattningen. Det finns en skattemässig diskriminering, och den behöver vi rätta till.

Det här med att snabba upp byggprocessen är en svår fråga, för det får inte hota rättssäkerheten. Men vi ska göra vad vi kan, och det pågår ett arbete.

Bristande konkurrens är ett enormt problem som vi måste jobba vidare med, för det leder till dyrare byggande och i vissa fall till att det inte byggs alls.

Anf. 70 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag tackar Mats Green för den viktiga frågan och Nina Lundström, Ola Johansson och Hillevi Larsson, som tog upp viktiga aspekter på detta.

En viktig bit av själva grundfrågan handlar om hur vi ser på vad som har hänt de senaste åtta åren. Vi kan luta oss tillbaka och tycka att det har varit en perfekt tid med väl avvägda förslag som har lett till att vi har ett fantastiskt läge där det knappt råder någon bostadsbrist.

Jag är inte av den åsikten att man ska skylla allt på tidigare regeringar, utan jag tror att vi måste vara konstruktiva och titta framåt. En del av min ansats i mitt svar handlar just om den konstruktiva hållningen.

Det finns i dag en stor brist på hyresrätter och bostäder som vanliga människor har råd med. Bostadsbristen drabbar framför allt två grupper, unga och studenter samt människor som har en svag ekonomi. Hillevi Larsson redogjorde förtjänstfullt för detta.

Efter flera decenniers bostadsbrist ser vi tydligt att marknaden inte ensam klarar av att hantera detta. Jag får därför inte ihop det när Ola Johansson helt enligt centerpartistisk tradition talar om att värna företagen och sedan i nästa mening säger att företagen nog inte behöver stöd.

Jag får inte heller ihop det när Mats Green talar om två symboliska förslag i vår budgetproposition som röstades ned i kammaren. De 1,7 miljarderna och pengarna till skollokalsrenovering skulle, enligt Mats Green, vara små symboliska summor.

Å ena sidan tycker ni att det inte borde finnas några pengar till detta, å andra sidan tycker ni att det finns för lite pengar. Jag får ärligt talat inte ihop det, herr talman.

Det är en dubbel negation. Antingen tycker Mats Green, Nina Lundström och Ola Johansson väldigt olika saker eller så framställer de det som att oavsett vad jag säger kommer jag att hamna på fel sida om den gräns de har satt upp. Damned if I do, damned if I don't. Den typen av logik har jag svårt att bemöta.

Vi har varit tydliga med att Sverige befinner sig i en svår situation med allvarlig bostadsbrist. Jag har räknat upp ett antal områden där vi har framfört idéer för hur vi ska få igång ett byggande som genererar fler bostäder.

Regeringens mål om 250 000 bostäder fram till 2020 ogillas av Mats Green. Om vi under slutet av denna mandatperiod har detta mål i sikte borde Mats Green och hans kolleger i oppositionen vara glada. Kan vi nå 300 000 fram till 2020 är det bara bra. Men hur man kan sätta upp ett

vackert mål om 300 000 bostäder fram till 2020 och inte ha något annat aktivt bostadspolitiskt förslag än att lita på att marknaden ensam ska sköta detta med hjälp av regelförenklingar, som i och för sig är viktiga och bra, är för mig en gåta.

Anf. 71 MATS GREEN (M):

Herr talman! När vi stod här förra veckan och diskuterade motionsbehandlingen och det betänkandet konstaterade Centerns Ola Johansson att vi egentligen bara diskuterade Alliansens bostadspolitik av den enkla anledningen att det inte fanns något annat att diskutera.

Det är problemet. Ministern talar om en konstruktiv hållning. En konstruktiv hållning i min värld handlar om att göra något, inte bara prata. Det är det denna diskussion handlar om.

Min uppfattning är att ministern verkar tro att hans uppdrag är att vara kommentator, att han ska kommentera och till vissa delar problematisera de bostadspolitiska utmaningarna rent allmänt. För en bostadsminister med ansvar för bostadsbyggandet är uppgiften inte att kommentera, herr talman. Uppgiften är att agera och leverera. Det är det all politik måste handla om.

Vidare kan jag inte tolka Hillevi Larssons inlägg på något annat sätt än att ni vill ta bort ränteavdraget. Jag skulle gärna vilja få ett klargörande i det.

Återigen: Vad har regeringen för bostadspolitik? Det finns ju ingen, mina vänner.

Det statsrådet kallar en massiv satsning på energieffektivisering inom allmännyttan räcker snällt räknat till en duschblandare per lägenhet. Det är ingen massiv satsning.

Herr talman! Framför allt blir det inte en enda ny bostad i Sverige. Det blir bara nålpenar till redan befintliga bostäder. Det kommer inte att åstadkomma en enda ny bostad i någon del av Sverige för någon enskild människa. Det håller inte, mina vänner.

Jag tycker inte att man ska slå sig för bröstet, för vi är alla överens om att vi har utmaningar som måste hanteras. Just därför är det förstäeligt att vi inom Alliansen är ganska otåliga. Vi har ändå lyckats presentera ett stort antal förslag som regeringen har avvisat. Jag hade haft respekt för detta avvisande om ni hade haft ett alternativ, men ni har avvisat det utan att ha något eget alternativ över huvud taget.

Herr talman! Att lägga stora samhällsutmaningar, som till exempel bostadspolitiken, och hanteringen av dem i malpåse är inte rätt väg för Sverige. Det är inte att visa respekt för de utmaningar enskilda människor står inför. Det är inte så utmaningar för enskilda människor och för Sverige i stort löses. Det håller inte.

Ett statsråds uppgift är som sagt inte att kommentera. Ett statsråds uppgift är att agera och leverera, herr talman.

Anf. 72 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Jag fick inte svar på min fråga om samplaneringen mellan kollektivtrafik och bostäder. Statsrådet sa i en tidigare debatt i kväll att han som statsråd inte ska lägga sig i hur många bostäder som byggs lokalt. Men om man ska gå in med medel för kollektivtrafik lokalt och regionalt har det i alla fall i Alliansens arbete varit viktigt att det också byggs

bostäder, att det finns en samplanering. Jag kunde inte uttolka vad statsrådet menade.

Apropå Hillevi Larssons diskussioner om prognoser och bostadsbyggande är Boverkets prognos för 2015 42 500 bostäder. För att göra en liten jämförelse var prognosen för 2005, då man anser att det byggdes väldigt mycket, 32 000 bostäder. Toppåret 2006 var det 35 000 bostäder. Mer än hälften av det som nu byggs – 42 500, enligt Boverkets prognos – är hyresrätter. Men vi är inte nöjda. Det kommer inte att räcka. Vi måste göra mer.

Men rätt ska vara rätt – det har gjorts väldigt mycket åtgärder. Nu är den stora oron att vi inte vet vad regeringens politik innebär. Det är därför vi debatterar med statsrådet; det råder osäkerhet om vilken riktning bostadspolitiken ska ta.

Vi har varit tydliga med att det handlar om långsiktiga spelregler och om att ta bort krångel och hinder. Det kostar pengar med långa processer. Det är orimligt att det i värsta fall tar tio år från idé till dess att huset står färdigt.

Osäkerheten gör att vi behöver diskutera frågorna. Osäkerhet är en risk, och det kostar pengar. Därför hoppas jag att statsrådet tar tillfället i akt att förklara om kollektivtrafik, ur statsrådets synpunkt, innebär att man också ska bygga bostäder. Varför ska man annars satsa?

Anf. 73 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Ja, vi lyssnar på företagen, ministern, och då hör vi dem säga: Vi önskar oss ingen finansiell dopning. Det gäller inte bara de privata fastighetsägarna och byggföretagen utan också allmännyttan. De önskar ingen finansiell dopning och inga fler subventioner.

Nu vet vi inte var de eventuella miljarderna kommer att landa. Jag erkänner att finansieringen är en fråga som såväl byggindustrierna och Boverket som andra aktörer har lyft upp i debatten. Det är viktigt att komma till skott med den saken. Att ministern inte uttrycker sig tydligare än han gör tar oss inte närmare sanningen.

Jag vill påstå att byggbranschen har ett eget ansvar för att se över sina kostnader. Det vore rent kontraproduktivt att utlova pengar till dem om ambitionen är att sänka byggkostnaderna.

Kommunerna har ett ansvar för att ta fram planer som möjliggör ett bostadsbyggande som är anpassat efter det som behövs och där det behövs. Statens uppgift ska, som jag sa i mitt inledningsanförande, vara att investera i sådant som bygger Sverige starkt, nämligen infrastruktur, utbildning, civilsamhället, fritid, skolor och så vidare.

Hillevi Larsson! Jag skulle vilja kommentera skattetrycket på byggandet. Det är en återhållande faktor. Skatter och avgifter utgör 35 procent av nyproduktionskostnaden för en bostad. Det är kanske i den andan man ska börja i stället för att ställa olika boendeformer mot varandra. Det tjänar ingenting till.

Den orättvisa beskattningen mellan olika upplåtelseformer är faktiskt något som Alliansen har tillsatt utredningar om. Dessa ligger nu på den nuvarande finansministerns bord, och vi väntar nyfiket och med spänning på konkreta förslag om hur hon vill utjämna beskattningen mellan olika boendeformer.

På samma bord ligger också frågan om en kostnadschock på 2,4 miljarder för byggindustrin i samma ögonblick som arbetsgivaravgifterna höjs för unga under 25 år. 50 000 av dessa är anställda inom byggindustrin.

Anf. 74 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är naturligtvis ingen självklarhet att gå på den skattemässiga diskrimineringen genom att ta bort de fördelar som finns för det ägda boendet. Man skulle i stället kunna angripa det från andra hållet och titta på vad vi kan göra för att minska den skattemässiga diskrimineringen av hyresrätten och på lång sikt kanske helt utradera den.

Det ställer till stora problem att det är på det här sättet. Det här handlar inte om att gynna en viss boendeform. Det är ingen som säger att vi ska ha en omvänd skattemässig diskriminering där hyresrätten plötsligt ska gynnas på bekostnad av ägt boende. Vi behöver alla boendeformer.

Den skattemässiga diskrimineringen i sig är orättvis och ställer dessutom till stora problem som drabbar de boende. När frågan utretts har man sett att en hyresgäst betalar mellan 11 000 och 40 000 kronor mer per år jämfört med den som bor i en ägd bostad. Det är ganska mycket pengar samtidigt som vi vet att många som bor i hyresrätt inte har så bra ekonomi.

Jag tror att det är viktigt att komma till rätta med det här, såväl för de enskildas skull – de som straffbeskattas och betalar extra – som för att komma igång med byggandet av hyresrätter och trycka ned hyresnivåerna så att fler har råd att bo i bostäder.

Ett problem som har lyfts fram i den här debatten är att utmaningen inte bara är att bygga hyresrätter utan också att det måste finnas någon som har råd att bo i dem. Efterfrågan är viktig, och vi måste göra något.

Man kan göra på olika sätt. Det har kommit många förslag som handlar om momsen vid byggandet, dubbelbeskattning – både bolagsskatter och fastighetsavgifter – och statligt stöd. Det finns alla möjliga varianter när det handlar om byggandet av hyresrätter.

Anf. 75 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Vi är alla överens om att det måste byggas mer. Det vi diskuterar här är vilka verktyg och medel vi har för att åstadkomma detta.

Jag måste ge en komplimang till ministern. Mehmet Kaplan är en av de absolut mest sympatiska ministrarna. Han är en väldigt resonerande person. Men han är kanske också den minister som allra tydligast inte förhåller sig till en enda sakfråga för att åstadkomma mer byggande.

Man kan till exempel ta det svar han nu har gett på interpellationen. Jag tänkte räkna upp de konkreta förslag som statsrådet presenterar. Han säger att miljonprogrammets flerbostadshus behöver moderniseras på ett socialt och miljömässigt hållbart sätt. Hur många bostäder ger det? Inte en enda. Det är mycket behjärtansvärda satsningar att försöka förbättra miljonprogrammet, men det ger inte en enda ny bostad.

Ministern pratar om att infrastrukturen måste byggas ut. Det är jättebra. Det håller vi med om, men det skapar inte en enda ny bostad. Han pratar om att förbättra stadsmiljön. Det är också jättebra, men det skapar inte en enda ny bostad.

Sedan nämner ministern att regeringen i budgetpropositionen för 2015 lyfte fram nya tänkbara åtgärder för att åstadkomma mer byggande. Men

de är tydligen inte så tänkbara att han kunde nämna dem i svaret eller här i debatten. Allt detta lyser med sin frånvaro.

Vi skulle vilja ha lite konkreta besked, Mehmet Kaplan. Vi vill veta vad du tycker. Du behöver inte presentera lagtext eller liknande. Vi vill bara att du uttrycker en vilja.

Är du personligen positiv till att plocka bort länsstyrelsen som överklagandemyndighet? Är du personligen positiv till att försöka minska de kommunala särkraven där olika kommuner ställer olika krav vid byggande? Är du personligen positivt inställd till att minska de bullerregler som gör att det i många fall är nästan omöjligt att bygga små ettor?

Är du personligen emot att minska detaljregleringen i plan- och bygglagen – att avståndet mellan spisen och diskhon måste vara ett visst antal centimeter? Vad tycker du personligen om det?

Vad tycker du personligen om att länsstyrelserna många gånger ställer till det väldigt för kommuner som vill bygga? Är du positiv till Alliansens inställning att göra byggandet till ett riksintresse som gör att länsstyrelser måste väga in bostadsbyggande på ett helt annat sätt?

Vad tycker du om att korta ned tiderna i planprocesserna och att på allvar utdöma viten för kommuner som tar för lång tid på sig? Vad tycker du om Stockholmsöverenskommelsen och Sverigebygget?

Vi gick till förhandlingsbordet med Stockholmskommunerna och sa: Vi satsar på infrastruktur, men då ska ni banne oss leverera bostäder. Vad tycker du om det? Du har under dina sex månader vid makten, som bostadsminister, inte uttryckt en enda åsikt om detta. Vi måste få kommunerna att på allvar börja exploatera och få ut mark till försäljning till byggnation.

Det enda du egentligen har uttryckt är en oro för att andrahandshyrorna har ökat för bostadsrätter, vilket skulle göra det mindre intressant att investera i bostadsrätter för att sedan kunna hyra ut dem i andra hand.

Det enda din regering föreslår är skattehöjningar på 23 miljarder, som ni plockar ur ekonomin. Blir det mer byggande av det? Nej, det blir inte en enda bostad till för att man höjer skatterna.

Sedan har vi snackat om de olönsamma subventionerna. Vi vet att de inte ger någon effekt utan skapar socialpolitiska problem – se vad miljonprogrammen ställde till med!

Var snäll och uttryck en åsikt!

Anf. 76 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag tackar Mats Green och övriga debattörer för denna mycket intressanta diskussion. När jag var på väg hit med olika underlag för interpellationsdebatter tänkte jag att åtminstone två av interpellationerna säkert hade kunnat slås ihop. Men det är inte en fråga för mig, utan det hanterar naturligtvis talmanspresidiet.

Nu fick vi höra från Fredrik Schulte att det egentligen handlar mycket om regelförenklingar. Men man kan vara konstruktiv och försöka hitta sätt att vidga och snäva in detta. Det har tidigare statsråd gjort. För min del handlar det i grunden om att ha det konstruktiva samtalet, så att vi tittar framåt.

Jag vill ta upp ett antal frågor. Till Nina Lundström vill jag framföra en ursäkt för att jag inte hann svara på hennes frågor tidigare.

Det är en frågeställning som jag tycker är särskilt viktig, nämligen: Vad avses med statlig medfinansiering av stadsmiljöavtal?

Någon av debattörerna jämförde med debatten om Lars Tysklinds interpellation tidigare och sa: Varför lägger sig statsrådet i bostadsplanering när det handlar om kommuner och infrastruktur och inte när det handlar om Bromma, som i detta fall?

Beträffande stadsmiljöavtalen är detta också ett svar till Mats Green, som tycker att detta är en mycket liten insats, en halv miljard kronor per år från och med den 1 juli i år. Trafikverket har fått i uppdrag att göra detta. Det är också delvis ett svar till Fredrik Schulte.

I den här omgången tycker jag att ni var mycket mer samordnade än i tidigare omgång. Stadsmiljöavtalen, som jag också nämner i mitt svar, handlar om att kommunerna ska få bra stöd för att kunna bygga nya stadsdelar i områden som de annars inte får bebyggda, inte för att det inte finns något intresse från kommuninvånarna eller från människor som vill flytta till kommunen, utan för att byggbolagen av olika anledningar inte visar något intresse. De signaler vi får är att det handlar om lönsamheten och att dessa områden är perifera. Det är inga A-lägen, utan det är B-lägen i bästa fall och ofta C-lägen, som de kallas.

Stadsmiljöavtalen leder till att kommunerna kan bygga ut kollektivtrafik till områden och på så sätt göra den marken mer värdefull och lönsam att bygga på. Staten bygger inte, utan det är kommunerna, fastighetsbolag och privata bolag som gör det.

När denna typ av stöd ges är det ett sätt att visa riktning om vilken typ av byggande som vi vill se. Kollektivtrafik kan man inte bo i. Men utan kollektivtrafik kommer man inte att kunna bygga attraktiva stadsdelar i framför allt våra städer.

Mer än hälften av Sveriges kommuner rapporterar att de har bostadsbrist. Det är inte bara Stockholm, Göteborg, Malmö, Jönköping, Växjö, Skövde, Umeå och Luleå. Det är även andra kommuner, till exempel Karlskrona, som jag var i nyligen, och Kalmar, som jag också nyligen var i. Även områden norröver, utmed kusten, rapporterar om bostadsbrist. Detta är områden som är i behov av den typ av stöd som regeringen har med i vår budget. En del av det blev nedröstat, det som Mats Green kallar för nålpengar. Annat har vi nu för första gången på åtta år lyckats realisera. Jag är glad för det.

Anf. 77 MATS GREEN (M):

Herr talman! Vi har absolut ingenting emot stadsmiljöavtalen. Vi tycker att de är fantastiskt bra. Det som vi är kritiska emot är att man där egentligen inte har skrivit in några villkor för bostadsbyggnation. Man talar om att det handlar om att man ska kunna stötta bostadsbyggnation i perifera lägen. Gäller det även strandnära lägen? Det är i så fall intressant om man har ändrat sig där.

Varför kan vi aldrig få besked om man har någon form av bostadspolitik över huvud taget? Jag efterlyser besked från regeringen: Vad har man för bostadspolitik? Det här duger nämligen inte, mina vänner. Vi har utmaningar i hela Sverige. Men det enda som man gör är att problematisera rent allmänt och uppträda mer som en kommentator än som ett statsråd. Det är, mina vänner, inte acceptabelt.

Jag skulle återigen vilja ställa en fråga till både statsrådet och Hillevi Larsson. Konklusionen av det som Hillevi Larsson sa är att man egentligen vill och öppnar för att avskaffa ränteavdraget. Är det någonting som man överväger? Om man inte överväger det kan man för att utesluta detta säga att man absolut inte gör det. Men det har man inte gjort. Det gjorde inte Hillevi Larsson och inte heller statsrådet Kaplan. Jag skulle vilja ha detta klargjort.

Statsrådet talar om en konstruktiv hållning. Konstruktivitet i min värld handlar faktiskt också om att göra saker. Konstruktivitet handlar inte om att bara tala och problematisera och sedan inte göra någonting.

Återigen: Svar, besked och förslag efterfrågas.

Anf. 78 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Vi vill jättegärna föra konstruktiva samtal med regeringen och Mehmet Kaplan. Men det är lite svårt att föra konstruktiva samtal om man inte kan få en enda åsikt om ett enda förslag från Mehmet Kaplan om hur man kan få byggandet att öka.

Jag räknade upp en lång lista med åtta olika punkter med konkreta förslag, och jag efterlyste vad Mehmet Kaplan rent allmänt tycker. Men jag fick inte ett enda svar. Han fortsätter att hemfalla till den argumentation som han hade i sitt första anförande om att det är infrastruktur, stadsmiljöplanering och energieffektivisering som ska lösa detta problem.

Att satsa på miljonprogrammet ger inga fler bostäder. Att bygga infrastruktur är jättebra för den långsiktiga planeringen, och det är avgörande för tillväxten och så vidare. Men det är inte det som skapar byggnation av bostäder. Vi har gjort den största satsningen på infrastruktur på nästan fyra decennier, och det har inte förändrat grunderna för det låga byggandet i jämförelse med övriga Europa. Det är därför klart att det är någon annanstans som skon klämmer.

Vi har dessutom en situation där våra byggbolag gör de största vinsterna och har de högsta kostnaderna i Europa. Då är det klart att det är någonting annat som spökar här.

När vi presenterar konkreta förslag för detta vill Mehmet Kaplan inte ens kommentera dem. Då talar han allmänt om att vi ska föra konstruktiva dialoger. Vi måste tydligen återkomma med interpellationer i varje enskild sakfråga för att få ett ställningstagande från stadsbyggnadsministern.

I Stockholmsregionen är det många kommuner som inte driver igenom planprocesser tillräckligt fort för att det ska bli någon byggnation. Detta måste vi ta tag i.

Anf. 79 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Jag vill än en gång tacka interpellanten och debattörerna som har deltagit i den här debatten.

Det är flera saker här som jag inte kommer att kunna kommentera med anledning av hur debattsystemet ser ut. Men vi kommer att få tillfälle att debattera detta framöver också och dessutom på annat sätt lyfta fram dessa viktiga frågor.

Jag vill kommentera några saker. Det ena handlar om det som Fredrik Schulte tog upp i ett tidigare inlägg, nämligen att det skulle bli mindre intressant att investera i bostadsrätter. Det är precis det som företrädare för

Fredrik Schultes parti har sagt inte var meningen. Det är dessa signaler vi har fått och som har föranlett oss att be Boverket att följa upp denna regelförändring, som är problematisk för unga och studenter. Ta vilken stad som helst i Sverige och fråga unga och studenter, vilket jag gör, och jag får många sådana samtal. De klagar över situationen med bostadsbrist. Men de klagar också över de bostäder som finns för andrahandsuthyrning, där priserna är extremt höga. Det är de signaler vi får.

Jag har gett Boverket i uppdrag att följa upp detta.

När det gäller frågan som Mats Green tog upp, om jag som statsråd uppträder som en kommentator eller inte, är det så att åtta år med borgerlig bostadspolitik har lett oss till den punkt där vi är i dag. Vi försöker ha en aktiv bostadspolitik. Vi har föreslagit vissa saker som har röstats ned här, och andra saker har vi fått igenom.

Jag är glad för att vi har stadsmiljöavtal. Jag är lite beklämd och bekymrad över att det finns riksdagsledamöter i den här debatten som tycker att detta är nålpenar. Jag kommer framöver också att presentera ett antal aktiva åtgärder.

Tack till alla som deltog i debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 17 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2014/15:62 Ändringar i lagen om tillståndsplikt för vissa
kampsportsmatcher

2014/15:68 Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i
Mali

2014/15:71 Förenklingar i anläggningslagen

2014/15:73 Modernare lantmäterisammanträden

2014/15:74 Ledningsrätt i tomträtt

2014/15:76 Om katastrofmedicin som en del av svenska insatser
utomlands m.m.

2014/15:77 Genomförande av brottsofferdirektivet

2014/15:79 Vidareutnyttjande av information från den offentliga
förvaltningen

2014/15:80 Införande av vissa internationella standarder i penningtvätts-
lagen

2014/15:81 Godkännanden för Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod

2014/15:83 Komplettering av lagen om åtgärder vid hindrande av fortsatt
färd

2014/15:85 Ökad individanpassning – en effektivare sfi och
vuxenutbildning

2014/15:86 Kroatiens anslutning till skiljemannakonventionen

2014/15:87 Fortsatt giltighet av lagen om behandling av personuppgifter
vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

2014/15:89 Lag om lokala aktionsgrupper och EG:s förordningar om
strukturstöd och stöd till utveckling av landsbygden

2014/15:95 Förstärkt skydd för fartygspassagerare

Skrivelser

2014/15:66 Verksamheten inom Europarådets ministerkommitté m.m.
under andra halvåret 2013 och helåret 2014

2014/15:67 Verksamheten inom Organisationen för säkerhet och
samarbete i Europa (OSSE) under andra halvåret 2013 och helåret
2014

2014/15:90 Nordiskt samarbete 2014
2014/15:103 Kommittéberättelse 2015
2014/15:114 Strategisk exportkontroll 2014 – krigsmateriel och produkter
med dubbla användningsområden

Redogörelse

2014/15:NR1 Nordiska rådets svenska delegations berättelse om
verksamheten under 2014

§ 18 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 13 mars

2014/15:386 Tyngre lastbilar

av *Jessica Rosencrantz* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:387 Arbetsgivaravgifterna i framtiden

av *Olof Lavesson* (M)
till statsrådet Kristina Persson (S)

2014/15:388 Överskottsmålet

av *Niklas Wykman* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

den 14 mars

2014/15:389 Det palestinska fördomandet av utrikesministerns agerande

av *Carl-Oskar Bohlin* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:390 Diskriminering vid landets universitet och högskolor

av *Ida Drougge* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:391 Kvalitet i Arbetsförmedlingens integrationsarbete

av *Solveig Zander* (C)
till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:392 It på lärarutbildningen

av *Maria Stockhaus* (M)
till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:393 Överskottsmålet

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:394 Regeringens exportstrategi avseende Mellanöstern

av *Hans Rothenberg* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:395 Endometrios

av *Désirée Pethrus* (KD)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:396 Konsekvenser av försämrade diplomatiska relationer

av *Karin Enström* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:397 Risker med förändringar i RUT-reformen

av *Helena Bouveng* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:398 Ojnareskogen och bevarandet av unika naturvärden

av *Jens Holm* (V)
till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:399 Otillförlitliga språkanalyser

av *Christina Höj Larsen* (V)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 16 mars

2014/15:400 Regeringens handels- och företagarpolitik

av *Lars Hjälmered* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)

2014/15:401 Flygskattens effekt i andra länder

av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:402 Flygskattens effekt på utsläpp av växthusgaser

av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:403 Flygskattens effekt på sysselsättning, ekonomi och tillgänglighet

av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 13 mars

2014/15:300 Gradering av olika slags jobb

av *Maria Plass* (M)
till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

den 14 mars

2014/15:301 Bristande uppföljning av dna-spår i polisutredningar

av *Beatrice Ask* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:302 Korrekta jämförelser av brottsstatistik

av *Beatrice Ask* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:303 Norrbotniabanan

av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:304 Åtgärder för att minska antalet renolyckor

av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:305 Gränsöverskridande skoterkörning

av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

den 15 mars

2014/15:306 Tillsättning av utredning

av *Johan Forssell* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:307 SINK-Skatt i stället för A-SINK för kulturarbetare i Öresundsregionen

av *Olof Lavesson* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:308 Överskottsmålet och den demografiska situationen

av *Fredrik Eriksson* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

den 16 mars

2014/15:309 Flygskattens effekt på branschen

av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)

§ 20 Kammaren åtskildes kl. 19.00.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med § 13
anf. 41 (delvis),
av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.55 och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LISA GUNNFORS

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om ersättare	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Utökning av antalet suppleanter	1
§ 5 Val av extra suppleanter	2
§ 6 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 7 Anmälan om faktrapromemoria	3
§ 8 Ärenden för bordläggning	3
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:330 om orimliga återbetalningskrav	3
Anf. 1 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	3
Anf. 2 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	4
Anf. 3 HILLEVI LARSSON (S)	5
Anf. 4 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	6
Anf. 5 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	6
Anf. 6 HILLEVI LARSSON (S)	7
Anf. 7 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	8
Anf. 8 WIWI-ANNE JOHANSSON (V)	8
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:335 om skärpta straff för inbrott	9
Anf. 9 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	9
Anf. 10 EDWARD RIEDL (M)	10
Anf. 11 BORIANA ÅBERG (M)	10
Anf. 12 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	11
Anf. 13 EDWARD RIEDL (M)	12
Anf. 14 BORIANA ÅBERG (M)	13
Anf. 15 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	13
Anf. 16 EDWARD RIEDL (M)	14
Anf. 17 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	14
§ 11 Svar på interpellation 2014/15:349 om elektronisk fotboja vid kontaktförbud	15

Anf. 18 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	15
Anf. 19 JOHAN PEHRSON (FP)	16
Anf. 20 HILLEVI LARSSON (S).....	17
Anf. 21 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	18
Anf. 22 JOHAN PEHRSON (FP)	18
Anf. 23 HILLEVI LARSSON (S).....	19
Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	20
Anf. 25 JOHAN PEHRSON (FP)	20
Anf. 26 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	21
§ 12 Svar på interpellation 2014/15:329 om robustheten i det svenska telenätet.....	21
Anf. 27 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	21
Anf. 28 ERIK OTTOSON (M).....	22
Anf. 29 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	23
Anf. 30 ERIK OTTOSON (M).....	24
Anf. 31 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	24
Anf. 32 ERIK OTTOSON (M).....	24
Anf. 33 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	25
§ 13 Svar på interpellation 2014/15:339 om fortsatta regelförenklingar inom bostadspolitiken	25
Anf. 34 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	25
Anf. 35 MATS GREEN (M)	26
Anf. 36 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	27
Anf. 37 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	29
Anf. 38 MATS GREEN (M)	30
Anf. 39 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	30
Anf. 40 OLA JOHANSSON (C).....	31
Anf. 41 FREDRIK SCHULTE (M).....	32
Anf. 42 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	33
Anf. 43 MATS GREEN (M)	34
Anf. 44 OLA JOHANSSON (C).....	34
Anf. 45 FREDRIK SCHULTE (M).....	35
Anf. 46 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	35
§ 14 Svar på interpellation 2014/15:352 om bostadssituationen för utsatta kvinnor	36
Anf. 47 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	36
Anf. 48 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	37
Anf. 49 HILLEVI LARSSON (S).....	38
Anf. 50 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	39
Anf. 51 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	40
Anf. 52 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	41
Anf. 53 HILLEVI LARSSON (S).....	42
Anf. 54 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	42
Anf. 55 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	43
Anf. 56 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	44
Anf. 57 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	44

§ 15 Svar på interpellation 2014/15:358 om bostäder på	
Bromma flygplats.....	45
Anf. 58 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	45
Anf. 59 LARS TYSKLIND (FP).....	45
Anf. 60 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	46
(forts.)	46
Ajournering	
.....	47
Återupptagna förhandlingar	
.....	47
§ 15 (forts.) Svar på interpellation 2014/15:358 om bostäder	
på Bromma flygplats.....	47
Anf. 61 LARS TYSKLIND (FP).....	47
Anf. 62 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	48
Anf. 63 LARS TYSKLIND (FP).....	48
Anf. 64 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	48
§ 16 Svar på interpellation 2014/15:364 om regeringsutspel	
om bostadspolitiska satsningar	49
Anf. 65 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	49
Anf. 66 MATS GREEN (M)	50
Anf. 67 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	51
Anf. 68 OLA JOHANSSON (C)	52
Anf. 69 HILLEVI LARSSON (S).....	53
Anf. 70 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	54
Anf. 71 MATS GREEN (M)	54
Anf. 72 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	55
Anf. 73 OLA JOHANSSON (C).....	56
Anf. 74 HILLEVI LARSSON (S)	56
Anf. 75 FREDRIK SCHULTE (M).....	57
Anf. 76 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	58
Anf. 77 MATS GREEN (M)	59
Anf. 78 FREDRIK SCHULTE (M).....	60
Anf. 79 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	60
§ 17 Bordläggning	
.....	61
§ 18 Anmälan om interpellationer	
.....	62
§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar	
.....	63
§ 20 Kammarkens åtskildes kl. 19.00.	
.....	64

Tryck: Elanders, Vällingby 2015